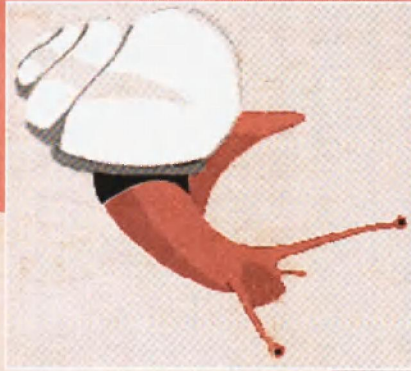

Н.В. Сверлова

**НАУКОВА
НОМЕНКЛАТУРА
НАЗЕМНИХ МОЛЮСКІВ
ФАУНИ УКРАЇНИ**

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Н. В. СВЕРЛОВА

**НАУКОВА НОМЕНКЛАТУРА
НАЗЕМНИХ МОЛЮСКІВ
ФАУНИ УКРАЇНИ**

Львів 2003

Национальная академия наук Украины
Государственный природоведческий музей

Н. В. СВЕРЛОВА

**НАУЧНАЯ НОМЕНКЛАТУРА
НАЗЕМНЫХ МОЛЛЮСКОВ
ФАУНЫ УКРАИНЫ**

Львов 2003

ББК 691.9-8(4 Ук)

С 24

УДК 594.38(477)

Сверлова Н. В.

С 24 Наукова номенклатура наземних молюсків фауни України. – Львів, 2003. – 78 с.

ISBN 966-02-2810-4

У довіднику наведено наукову номенклатуру і запропоновано українські наукові назви та їх російські аналоги для 205 видів наземних молюсків, більшість з яких достовірно зареєстрована на території України. Для частини видів, родів і родин наведено також польські та німецькі наукові назви. Довідник буде корисним науковцям-зоологам, викладачам біології, працівникам природничих музеїв, заповідників і національних природних парків, студентам біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів, малакологам-аматорам.

Сверлова Н. В.

С 24 Научная номенклатура наземных моллюсков фауны Украины. – Львов, 2003. – 78 с.

ISBN 966-02-2810-4

В справочнике подана научная номенклатура и предложены украинские названия, а также их русские аналоги для 205 видов наземных моллюсков, большая часть которых достоверно зарегистрирована на территории Украины. Для части видов, родов и семейств приводятся также польские и немецкие научные названия. Справочник будет полезен ученым-зоологам, преподавателям биологии, работникам естественнонаучных музеев, заповедников и национальных природных парков, студентам биологических специальностей вузов, малакологам-любителям.

Відповідальний редактор

канд. біол. наук О. С. Климишин

Рецензенти:

канд. біол. наук Л. М. Хлус, канд. біол. наук С. С. Крамаренко

Експертизу рукопису здійснено на кафедрі української мови
Львівського національного університету ім. Івана Франка

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного природознавчого музею НАН України

ISBN 966-02-2810-4

© ДПМ НАН України, 2003

“...я все-ж таки маю надію на те, що
колись і малякологи, знавці м'якунів,
писатимуть українською мовою...”

С. Паночіні

Передмова

Молюски та комахи – дві групи безхребетних тварин, найбільш привабливих для неспеціалістів. Різноманітність форм, значна внутрішньовидова мінливість, можливість колекціонувати вже пусті черепашки, не завдаючи шкоди популяціям, невибагливість під час утримання в лабораторних умовах роблять наземних молюсків сприятливим об'єктом для найрізноманітніших форм шкільного і позашкільного вивчення зоології. Разом з тим, знайомство з різноманітністю вітчизняної малакофауни для школярів і дорослих любителів природи ускладнює практично повна відсутність українських, а також і російських назв.

Поодинокі українські назви, які використовують у науково-популярній і навчальній літературі [18, 19, 24], є аналогами незначної кількості загальноновживаних російських назв наземних молюсків: “янтарки” (*Succineidae*), “полевой слизень” (*Deroceras agreste*), “сетчатый слизень” (*Deroceras reticulatum*), “кустарниковая улитка” (*Bradybaena fruticum*), “виноградная улитка” (*Helix pomatia*) [1-3, 11, 12, 14, 20, 22, 26]. Їх написання не завжди відповідає вимогам орфографії сучасної української мови. Наприклад, “слизень” замість “слизняк” [24]. Калькою російської назви є слово “янтарка”, що застосовується також в українських виданнях [24].

Нечисленні українські народні назви, зібрані І.Верхратським [4-6, 8, 9], характеризують, переважно, не окремі види, роди або навіть родини наземних молюсків, а клас *Gastropoda* в цілому або основні життєві форми наземних молюсків – слизняків і равликів. Таким чином, народні назви цієї групи безхребетних практично не виходять за межі таких трьох сучасних термінів, як “слимак”, “равлик”, “слизняк”, і тому не можуть бути основою для створення цілісної системи українських наукових назв.

Більш розвинутою є вітчизняна малакологічна номенклатура для водних молюсків. Це унаочнюють не лише сучасні навчальні видання [18], але й шкільний підручник зоології І.Верхратського [10].

Практично повна відсутність “історичної основи” для створення цілісної та науково обгрунтованої системи українських назв для родин, родів і видів наземних молюсків змусила нас докладніше вивчити німецьку [30] та польську [33] малакологічну номенклатуру, а також особливості будови, екології, географічного розповсюдження видів вітчизняної фауни. Значна частина запропонованих українських назв та їх російських аналогів є перекладом з латинської мови.

Дані щодо географічного розповсюдження, екології та будови окремих видів наземних молюсків, використані для розробки українських назв, ми взяли переважно з таких видань [15-17, 28, 29, 32-34].

У цій роботі запропоновано українські наукові назви для 205 видів наземних молюсків. Більшість з них мешкають на території України. Деякі види не зареєстровані достовірно для України, проте можуть бути знайдені на нашій території або згадувалися тут раніше помилково. Такі види позначено зірочкою (*).

Види, видова самостійність яких не є загально визнаною, позначено знаком питання (?).

Якщо українська назва не є простим перекладом латинської, за нею йде примітка. У примітці обговорюються ті особливості будови тіла або черепашки, екології або географічного розповсюдження виду (роду, родини), які було використано в запропонованій вітчизняній назві. Українські назви порівнюються також з польськими [34] та німецькими [31] науковими назвами видів, родів і родин наземних молюсків.

Оскільки проблема розробки вітчизняної малакологічної номенклатури залишається актуальною не лише для України, але й для Росії, та з урахуванням подібності наземної малакофауни двох країн, у довіднику наведені також російські аналоги запропонованих українських назв.

Для зручності користування назви родин, родів всередині родин та видів всередині родів розташовані за абеткою.

Робота виконана в межах п'ятирічної (2001-2005 рр.) наукової теми Державного природознавчого музею НАН України “Музейний моніторинг таксономічної різноманітності біоти західного регіону України”.

Основні положення запропонованої системи українських наукових назв обговорювалися на міжнародній науковій конференції “Молюски. Основні результати, проблеми та перспективи досліджень” (Житомир, травень 2002 р.) [25].

Автор висловлює особливу подяку к.б.н. Л.М.Хлус (Чернівецький національний університет ім.Ю.Федьковича), к.б.н. С.С.Крамаренкові (Миколаївська державна аграрна академія), к.б.н. О.О.Байдашнікову, к.б.н. О.В.Корнюшину (Інститут зоології ім.І.І.Шмальгаузена НАН України, Київ), к.б.н. О.С.Климишину, к.б.н. А.А.Бокотею, к.б.н. В.Б.Різунові (Державний природознавчий музей НАН України, Львів) за інтерес, виявлений до даної теми, за участь в обговоренні основних положень рукопису та низку цінних зауважень щодо її змісту та оформлення. Ми хочемо також окремо подякувати доценту кафедри української мови Львівського національного університету ім.І.Франка к.ф.н. І.М.Кочан за проведену нею мовну експертизу рукопису.

Історія розробки української наукової номенклатури для наземних молюсків

Спроби створення української наукової номенклатури для наземних молюсків тісно пов'язані з двома іменами – І.Верхратського [7] і С.Паночіні [30]. Хоча І.Верхратський протягом тривалого часу збирав народні назви молюсків [4-6, 8, 9], їх виявилось недостатньо для створення наукової номенклатури [7]. Більшість зібраних народних назв є варіаціями трьох сучасних термінів:

- 1) слимак (слимуж, слимужка);
- 2) равлик (равль, павлик, лаврик);
- 3) слизняк (слизьяк, слизюк).

Інші назви є регіональними та, переважно, не пов'язані з чітко визначеними видами, родами або навіть родинами. Так, під назвою “маслюк” (варіація “масляк”) у різних працях І.Верхратського знаходимо *Helix pomatia* [4], *Limax* [7], *Arion empiricorum* (йдеться, імовірно, про *A.subfuscus*) [8], тобто не лише представників

трьох різних родин, але й різних життєвих форм наземних молюсків – равликів і слизняків.

Така обмеженість і невизначеність народних назв змусила як І.Верхратського [7], так і С.Паночіні [30] широко застосовувати переклад латинських, а в останнього автора – також німецьких назв, і займатися власним словотворенням. Проте, більшість видових і надвидових назв, створених згаданими авторами для наземних молюсків, залишилися чужорідними як для українськомовної малакологічної літератури, так і для української мови. Частина запропонованих назв не відповідають також орфографії сучасної української мови, наприклад, “куклянка” від російського слова “кукла” [7], “буравий” замість бурий”, “шипшинастий” у значенні “колючий”, “вкритий шипами” [30]. Приклади назв для представників деяких таксонів наведено в таблиці.

Таксон	Українські назви	
	І.Верхратський, 1872	І.Щоголів, С.Паночіні, 1928
Arionidae	хлизець	маслюк
Limacidae	маслюк	слимак
Helicidae / Helix	слимак	равлик
Succineidae	янтарка	бурштинка
Clausiliidae	сверлячка	заслонниця
Pupilla	куклянка	лялечка
Vitrina	скливок	склиця
Aciculidae	голочка	скалочка
Buliminidae	хланик	ненатлик

Недоліком роботи С.Паночіні [30] є також подібні назви для різних таксонів:

- 1) “кущівка” для *Bradybaena fruticum* і “кущанка” для роду *Fruticicola* (за старою систематикою; зараз – декілька родів);
- 2) “завитка” для роду *Tachea* (за старою систематикою; зараз – *Cepaea*) та “закрутка” для роду *Vertigo*.

Деякі назви можна сплутати також з іншими (загальноновживаними) біологічними термінами. Наприклад, “лялечка” – рід *Pupilla* [30] та стадія розвитку комах; “маслюк” – *Limax* [7] або *Arion* [30] і назва гриба.

Слід ще раз підкреслити, що новостворені І.Верхратським [7] і С.Паночіні [30] назви видів базувалися переважно на перекладі латинських родових і видових назв. Наприклад, “куклянка мохничка” [7] або “лялечка мохівка” [30] для *Pupilla muscorum*. Оскільки систематика наземних молюсків за цей час суттєво змінилася, застаріло виявилась і значна частина запропонованих назв.

Крім того, обидві згадані праці відображали лише незначну частку видів наземної малакофауни України. Словник С.Паночіні був зорієнтований на викладання зоології у вищій школі [30], тому містив, переважно, лише види або групи з університетського курсу зоології. Цілісної системи вітчизняних назв для наземних молюсків фауни України до останнього часу розроблено не було.

Недоліки методів, уживаних у науково-популярній і навчальній літературі

У зв'язку з тим, що до цього часу відсутня загальноживана система як українських, так і російських наукових назв для родин, родів і видів наземних молюсків, розглянемо декілька найхарактерніших прикладів з російської науково-популярної і навчальної літератури, а також недоліки застосованих у них методів. Для позначення видів найчастіше використовують:

1) лише латинські назви [11] або їх кириличну транскрипцію; останню часто використовують також для родин і родів [2, 3];

2) частковий переклад з латинської мови, що складається з транскрипції родової та перекладу видової назви [3, 14, 20, 27], наприклад, “кохликопа скользяка” для *Cochlicopa lubrica* [14];

3) назву, що складається зі слова “равлик” або “слизняк” і прикметника; прикметник є найчастіше перекладом латинської видової назви [2, 21], наприклад, “улитка слизистая” для *Cochlicopa lubrica* [21].

В останніх двох випадках російська видова назва іноді не відповідає латинській, а відображає певні особливості зовнішнього вигляду, екології або географічного розповсюдження виду. Проте не завжди такі назви є вдалими або інформативними. Зокрема, назву “оксихилос лесной” цілковито можна було б використати не лише для *Oxuchilus kobelti* [23], а також для інших представників роду, наприклад, для *O. glaber* або *O. orientalis*. А назва “кохлодина скальная” для *Cochlodina laminata* [14] характеризує цей вид як типового мешканця скель, хоча він трапляється на скелях не частіше, ніж багато інших представників родини Clausiliidae.

Латинські видові назви (та, відповідно, їх переклад) також не завжди вдало відбивають найхарактерніші особливості видів. Прикладом може бути *Discus rotundatus*, тобто “заокруглений”. Характернішою ознакою виду є забарвлення черепашки. Недаремно як польська [34], так і німецька [30] видова назва перекладається як “плямистий”.

Використання латинських родових назв для створення української малакологічної номенклатури здається нам недоцільним. Такі назви важкі для сприйняття неспеціалістами, а для спеціалістів взагалі непотрібні, оскільки є механічним копіюванням латини. Крім того, внаслідок змін у систематиці наземних молюсків вітчизняні назви доведеться також постійно змінювати. Так, відносно милозвучну й легку для сприйняття назву “зебрина циліндрична” [3, 20] потрібно було б зараз замінити на “брефулопсіс циліндричний”.

Найпростіші, зрозумілі для неспеціаліста та легкі для запам'ятовування вітчизняні назви дозволяє отримати третій метод. Проте, він придатний лише для публікацій, що описують обмежену кількість видів наземних молюсків [21]. Так, “равликом блискучим” можна назвати цілу групу неспоріднених видів – *Aegopinella nitens* [21], *Cochlicopa nitens*, *Zonitoides nitidus*. А під назвою “равлик слизький” буде об'єднано відразу два види роду *Cochlicopa* – *C. lubrica* та *C. lubricella*. За допомогою цього методу неможливо також дати окремі назви багатьом вітчизняним представникам родини Clausiliidae.

Таким чином, для створення єдиної системи українських наукових назв наземних молюсків необхідно спочатку розробити нові принципи присвоєння цих назв родинам і родам.

Принципи створення єдиної системи українських наукових назв

На відміну від країн, де національна малакологічна номенклатура ґрунтується на багаторічних традиціях і народних назвах тварин, в Україні відсутні вітчизняні назви для окремих родин або родів наземних молюсків. Тому для родин ми пропонуємо подвійні назви, що складаються зі слова “равлик” (або “слизняк”) і прикметника. Останній відображає або суть латинської назви родини (равлики бочкуваті, слизняки польові), або характерні особливості будови (равлики баштові, слизняки хробакоподібні), екології (равлики дернові, підземні) та ін. Запропонована система подібна до німецької, де назви родин є складними іменниками. Другою частиною іменників завжди є слово “Schnecke” (черевонігий молюск), рідше “Schneigel” (слизняк). Застосування подвійних назв для родин дозволило нам уникнути необхідності власного словотворення, аналогічного до словотворення І.Верхратського [7] або С.Паночіні [29]. Нагадаємо, що створені цими авторами іменники “не прижилися” у вітчизняній малакології (див. стор. 5).

Для деяких характерних родів або груп родів запропоновано окремі назви. Так, представників родів *Helicella*, *Helicopsis*, *Xeropicta* (равликів степових) важко відрізнити за конхологічними ознаками. Раніше їх об’єднували до одного роду *Helicella*. Ми не вважаємо за доцільне надавати окремі назви усім родам вітчизняної малакофауни. Це призвело б до значного ускладнення запропонованої системи назв. Крім того, багато родів представлено в фауні України лише 1-2 видами. Створення окремої української назви для кожного роду наземних молюсків змусило б часто вносити зміни в запропоновану нами систему разом із змінами в систематиці (див. вище). Родини ж наземних молюсків є більш сталими.

Латинські назви збережено лише для роду *Cerpea* та родини *Daudebardiidae*. Назви родин, що складаються з одного слова, мають бурштинівки (*Succineidae*), агатівки (*Cochlicoridae*). В окремих випадках назвами є подвійні іменники: равлики-завитки (*Vertiginidae*), равлики-монахи (*Monacha*).

Назва виду складається з назви родини (рідше роду) та власне видової назви. Принципи присвоєння видових назв ті самі, що й для родин. Деякі відхилення від цієї системи допущені лише для *Hugromiidae* та *Helicidae*. Якщо представники цих родин не мають спеціальної родової назви, їх називають просто “равликами”. Наприклад, *Arianta arbustorum* – “равлик деревний” замість “равлик справжній деревний”.

Типові види та (рідше) найбільш звичні для вітчизняної малакофауни представники родин і родів мають, як правило, назву “звичайний”. Для деяких видів частину повної назви можна випустити. Так, для *Deroceras agreste* можна традиційно застосовувати назву “слизняк польовий” замість “слизняк польовий звичайний”. Такі необов’язкові компоненти назви позначено дужками.

Предисловие

Моллюски и насекомые – две группы беспозвоночных животных, наиболее привлекательных для неспециалистов. Разнообразие форм, большая внутривидовая изменчивость, возможность коллекционирования уже пустых раковин без нанесения ущерба популяциям, неприхотливость при содержании в лабораторных условиях делают наземных моллюсков удачным объектом для различных форм школьного и внешкольного изучения зоологии. В то же время знакомство с разнообразием отечественной малакофауны для школьников, а также и для взрослых любителей природы затруднено практически полным отсутствием украинских, а также и русских названий.

Единичные украинские названия, используемые в научно-популярной и учебной литературе [18, 19, 24], являются аналогами незначительного количества общеупотребительных русских названий наземных моллюсков: “янтарки” (Succineidae), “полевой слизень” (*Deroceras agreste*), “сетчатый слизень” (*D. reticulatum*), “кустарниковая улитка” (*Bradybaena fruticum*), “виноградная улитка” (*Helix pomatia*) [1-3, 11, 12, 14, 20, 22, 26]. Их написание не всегда соответствует требованиям орфографии современного украинского языка. Например, “слизень” вместо “слизняк” [24]. Калькой русского названия является применяемое в украинских изданиях слово “янтарка” [24].

Немногочисленные украинские народные названия, собранные И.Верхратским [4-6, 8, 9], характеризуют, в основном, не отдельные виды, роды или даже семейства наземных моллюсков, а класс *Gastropoda* в целом или основные жизненные формы наземных моллюсков – слизней и улиток. Таким образом, народные названия этой группы беспозвоночных практически не выходят за рамки таких трех современных терминов, как “брюхоногий моллюск”, “улитка”, “слизень”, и не могут поэтому служить основой для создания целостной системы украинских научных названий.

Значительно сильнее развита отечественная малакологическая номенклатура для водных моллюсков. Это наглядно демонстрируют не только современные учебные издания [18], но уже и школьный учебник зоологии И.Верхратского [10].

Практически полное отсутствие “исторической основы” для создания целостной и научно обоснованной системы украинских названий для семейств, родов и видов наземных моллюсков заставило нас детальнее изучить немецкую [31] и польскую [34] малакологическую номенклатуру, а также особенности строения, экологии, географического распространения видов отечественной фауны. Значительная часть предложенных украинских названий и их русских аналогов является переводом с латыни.

Данные о географическом распространении, экологии и строении отдельных видов наземных моллюсков, использованные для разработки отечественных названий, в основном взяты из следующих источников [15-17, 28, 29, 32-34].

В данной работе предложены украинские научные названия для 205 видов наземных моллюсков. Большинство из них обитает на территории Украины. Некоторые виды не зарегистрированы достоверно для Украины, однако могут быть найдены на нашей территории или же указывались здесь ранее ошибочно. Такие виды отмечены звездочкой (*). Виды, видовая самостоятельность которых не является общепризнанной, отмечены знаком вопроса (?).

В тех случаях, когда отечественное название не является простым переводом латинского, за ним следует примечание. В примечании обсуждаются те особенности строения тела или раковины, экологии или географического распространения вида (рода, семейства), которые использованы в предложенном отечественном названии. Отечественные названия сравниваются также с польскими [34] и немецкими [31] названиями видов, родов и семейств наземных моллюсков.

Для удобства пользования названия семейств, родов внутри семейств и видов внутри родов расположены в алфавитном порядке.

Поскольку проблема разработки отечественной малакологической номенклатуры остается актуальной не только для Украины, но и для России, и учитывая сходство наземной малакофауны двух стран, в справочнике приводятся также русские аналоги предложенных украинских названий.

Работа выполнена в рамках пятилетней (2001-2005 гг.) научной темы Государственного природоведческого музея НАН Украины “Музейный мониторинг таксономического разнообразия биоты западного региона Украины”.

Основные положения предложенной системы отечественных названий обсуждались на международной научной конференции “Моллюски. Основные результаты, проблемы и перспективы исследований” (Житомир, май 2002 г.) [25].

Автор выражает особую благодарность к.б.н. Л.Н.Хлус (Черновицкий национальный университет им.Ю.Федьковича), к.б.н. С.С.Крамаренко (Николаевская государственная аграрная академия), к.б.н. А.А.Байдашникову, к.б.н. А.В.Корнюшину (Институт зоологии им.И.И.Шмальгаузена НАН Украины, Киев), к.б.н. А.С.Климишину, к.б.н. А.А.Бокотю, к.б.н. В.Б.Ризуну (Государственный природоведческий музей НАН Украины, Львов) за интерес, проявленный к данной теме, за участие в обсуждении основных положений рукописи и ряд ценных замечаний относительно ее содержания и оформления. Нам хотелось бы отдельно поблагодарить доцента кафедры украинского языка Львовского национального университета им.И.Франко к.ф.н. И.Н.Кочан за проведенную нею языковую экспертизу рукописи.

История разработки украинской научной номенклатуры для наземных моллюсков

Попытки создания украинской научной номенклатуры для наземных моллюсков тесно связаны с двумя именами – И.Верхратского [7] и С.Паночини [29]. Хотя И.Верхратский долгое время собирал народные названия моллюсков [4-6, 8, 9], их оказалось недостаточно для создания научной номенклатуры [7]. Большая часть собранных народных названий представляет собой вариации трех современных терминов:

- 1) слимак (слимуж, слимужка);
- 2) равлик (равль, павлик, лаврик);
- 3) слизняк (слизьяк, слизюк).

Прочие названия являются региональными и, как правило, не связаны с конкретными видами, родами или даже семействами. Так, под названием “маслюк” (вариант – “масляк”) в разных работах И.Верхратского находим *Helix pomatia* [4], *Limax* [7], *Arion empiricorum* (речь идет, очевидно, об *A.subfuscus*) [8], т.е. не только

представителей трех разных семейств, но и разных жизненных форм наземных моллюсков – улиток и слизней.

Такая ограниченность и неопределенность народных названий вынудила как И. Верхратского [7], так и С. Паночини [30] широко использовать перевод латинских, а у последнего автора – и немецких названий, и заниматься собственным словообразованием. Однако, большинство видовых и надвидовых названий, созданных упомянутыми авторами для наземных моллюсков, остались чужеродными не только для украинскоязычной малакологической литературы, но и для украинского языка. Часть предложенных названий не соответствует также орфографии современного украинского языка, например, “куклянка” от русского слова “кукла” [7], “буравий” вместо “бурий”, “шипшинастий” в значении “колючий”, “вкритий шипами” [30]. Примеры названий для представителей некоторых таксонов приведены в таблице.

Таксон	Украинские названия	
	І.Верхратський, 1872	І.Щоголів, С.Паночіні, 1928
Arionidae	хлизець	маслюк
Limacidae	маслюк	слимак
Helicidae / Helix	слимак	равлик
Succineidae	янтарка	бурштинка
Clausiliidae	сверлячка	заслонниця
Pupilla	куклянка	лялечка
Vitrina	скливок	склиця
Aciculidae	голочка	скалочка
Buliminidae	хланик	ненатлик

Недостатком работы С. Паночини [30] являются также похожие названия для разных таксонов:

1) “кущівка” для *Bradybaena fruticum* и “кущанка” для рода *Fruticicola* (по старой систематике; теперь – несколько родов);

2) “завитка” для рода *Tachea* (по старой систематике; теперь – *Cepaea*) и “закрутка” для рода *Vertigo*.

Некоторые названия легко спутать также с другими (общепринятыми) биологическими терминами. Например, “лялечка” – род *Pupilla* [30] и стадия развития насекомых (рус. “куколка”); “маслюк” – *Limax* [7] или *Arion* [30] и название гриба (рус. “масленок”).

Необходимо еще раз подчеркнуть, что новообразованные И. Верхратским [7] и С. Паночини [30] названия видов базировались преимущественно на переводе латинских родовых и видовых названий, например, “куклянка мохничка” [7] или “лялечка мохівка” [30] для *Pupilla muscorum*. Поскольку систематика наземных моллюсков за это время существенно изменилась, устарела и значительная часть предложенных названий.

Кроме того, обе упомянутые работы охватывали только незначительную часть видов наземной малакофауны Украины. Словарь С. Паночини ориентировался на преподавание зоологии в высшей школе [30], поэтому содержал, преимущественно,

лишь виды и группы из университетского курса зоологии. Целостной системы названий для наземных моллюсков фауны Украины разработано до сих пор не было.

Недостатки методов, применяемых в научно-популярной и учебной литературе

В связи с тем, что до сих пор отсутствует общепринятая система как украинских, так и русских названий для семейств, родов и видов наземных моллюсков, рассмотрим несколько наиболее характерных примеров из русской научно-популярной и учебной литературы, а также недостатки использованных при этом методов. Для обозначения видов наиболее часто употребляются:

1) только латинские названия [11] или их кирилличная транскрипция; последняя используется также часто для семейств и родов [2, 3];

2) частичный перевод с латыни, состоящий из транскрипции родового и перевода видового названия [3, 14, 20, 27], например, “кохликопа скользкая” для *Cochlicopa lubrica* [14];

3) название, состоящее из слова “улитка” или “слизень” и прилагательного, являющегося, чаще всего, переводом латинского видового названия [2, 21], например, “улитка слизистая” для *Cochlicopa lubrica* [21].

В двух последних случаях русское видовое название иногда не соответствует латинскому, а имеет целью отразить определенные особенности внешнего вида, экологии или географического распространения вида. Однако, не всегда такие названия являются удачными или информативными. Так, название “оксихилос лесной” вполне можно было бы употребить не только для *Oxuchilus kobelti* [23], но и для других видов рода, например, для *O. glaber* или *O. orientalis*. А название “кохлодина скальная” для *Cochlodina laminata* [14] характеризует вид как типичного скаложила, хотя он встречается на скалах не чаще, чем многие другие представители семейства Clausiliidae.

Латинские видовые названия (и, соответственно, их перевод) также не всегда удачно характеризуют отличительные особенности видов. Примером может служить *Discus rotundatus*, т.е. “округленный”. В то же время более характерна для вида окраска раковины. Недаром и польское [34], и немецкое [31] видовое название означает “пятнистый”.

Использование латинских родовых названий для создания украинской малакологической номенклатуры кажется нам нецелесообразным. Такие названия трудны для восприятия неспециалистами, а для специалистов вообще не нужны как механическое копирование латыни. Кроме того, при изменениях в систематике наземных моллюсков отечественные названия также придется постоянно менять. Так, относительно благозвучное и легко воспринимаемое название “зебрина цилиндрическая” [3, 20] сейчас нужно было бы заменить на “брефулописис цилиндрический”.

Наиболее простые, понятные для неспециалиста и легко запоминаемые названия позволяет получить третий метод. Однако, он пригоден только для публикаций, описывающих ограниченное количество видов наземных моллюсков [21]. Так, “улиткой блестящей” можно назвать целую группу неродственных видов – *Aegopinella nitens* [21], *Cochlicopa nitens*, *Zonitoides nitidus*. А под названием “улитка скользкая” будут объединены сразу два вида рода *Cochlicopa* – *C. lubrica* и *C. lubricella*. Невозможно таким методом дать также отдельные названия для многих отечественных представителей семейства Clausiliidae.

Таким образом, для создания единой системы украинских научных названий наземных моллюсков необходимо сначала разработать новые принципы присвоения этих названий семействам и родам.

Принципы создания единой системы украинских научных названий

В отличие от стран, где национальная малакологическая номенклатура базируется на многолетних традициях и на народных названиях животных, на Украине отсутствуют отечественные названия для отдельных семейств или родов наземных моллюсков. Поэтому для семейств мы предлагаем двойные названия, состоящие из слова “улитки” (или “слизни”) и прилагательного, отражающего или суть латинского названия семейства (улитки бочковатые, слизни полевые), или характерные черты строения (улитки башенные, слизни червеобразные), экологии (улитки дерновые, подземные) и т.д. Предложенная система во многом аналогична немецкой, где названия семейств являются сложными существительными. Второй частью существительных всегда является слово “Schnecke” (брюхоногий моллюск), реже “Schneigel” (слизень). Использование двойных названий для семейств позволило нам избежать необходимости заниматься словообразованием, аналогичным словообразованию в работах И.Верхратского [7] или С.Паночини [30]. Напомним, что созданные этими авторами существительные “не прижились” в отечественной малакологии (см. стр.11).

Для некоторых характерных родов или групп родов даны отдельные названия. Так, представители родов *Helicella*, *Helicopsis*, *Xeropicta* (улитки степные) трудно отличимы по конхологическим признакам и ранее объединялись в один род. Мы считаем нецелесообразным давать отдельные названия всем родам отечественной малакофауны. Это значительно усложнило бы предлагаемую систему названий. Кроме того, многие роды представлены в фауне Украины 1-2 видами. Создание отдельного украинского названия для каждого рода наземных моллюсков вынудило бы часто вносить изменения в предложенную систему (см. выше). Семейства же наземных моллюсков являются более стабильными.

Латинские названия сохранены только для рода *Seraea* и семейства *Daudebardiidae*. Названия семейств, состоящие из одного слова, имеют янтарки (*Succineidae*), агатовки (*Cochlicopidae*). В отдельных случаях названиями являются двойные существительные: улитки-завитки (*Vertiginidae*), улитки-монахи (*Monacha*).

Название вида состоит из названия семейства (реже рода) и собственно видового названия. Принципы присвоения видовых названий те же, что и для семейств. Некоторые отклонения от этой системы допущены только для *Hugromiidae* и *Helicidae*. Если представители этих семейств не имеют специального родового названия, они именуется просто “улитками”, например, *Arianta arbustorum* – “улитка древесная”, а не “улитка настоящая древесная”.

Типовые виды и (реже) наиболее обычные для отечественной малакофауны представители семейств и родов имеют, как правило, название “обыкновенный”. Для некоторых видов часть полного названия может опускаться. Так, для *Deroceras agreste* можно традиционно применять название “слизень полевой” вместо “слизень полевой обыкновенный”. Такие необязательные компоненты названия обозначены скобками.

Назви родин і окремих родів

Названия семейств и отдельных родов

Родина **Aciculidae (=Acmidae)**

Укр.: равлики голчасті

Примітка. Назва відображає форму черепашки. Аналогічно до німецької і польської назв родини.

Рус.: улитки игольчатые

Примечание. Название характеризует форму раковины. Аналогично немецкому и польскому названиям семейства..

Нім.: Nadelschnecken

Пол.: igliczkowate

Родина **Acmidae** (див. Aciculidae)

Родина **Agriolimacidae**

Укр.: слизняки польові

Рус.: слизни полевые

Нім.: Ackerschnecken

Родина **Arionidae**

Укр.: слизняки шляхові

Примітка. Переклад німецької назви родини.

Рус.: слизни дорожные

Примечание. Перевод немецкого названия семейства.

Нім.: Wegschnecken

Пол.: ślinikowate

Родина **Boettgerillidae**

Укр.: слизняки хробакоподібні

Примітка. Від інших слизняків відрізняються хробакоподібною формою тіла. Аналогічно до німецької назви родини.

Рус.: слизни червеобразные

Примечание. От других слизней отличаются червеобразной формой тела. Аналогично немецкому названию семейства.

Нім.: Wurmnachtschnecken

Родина **Bradybaenidae**

Укр.: равлики чагарникові

Примітка. Назву родини утворено від латинської назви типового виду – *Bradybaena fruticum*. Аналогічно до німецької назви родини.

Рус.: улитки кустарниковые

Примечание. Название семейства образовано от латинского названия типового вида – *Bradybaena fruticum*. Аналогично немецкому названию семейства.

Нім.: Strauchschnellen

Пол.: zaroślarkowate

Родина **Buliminidae (=Enidae)**

Укр.: равлики баштоподібні

Примітка. Назва відображає форму черепашки. Подібна до німецької назви родини.

Рус.: улитки башневидные

Примечание. Название характеризует форму раковины. Сходно с немецким названием семейства.

Нім.: Turmschnellen

Пол.: wałkówkowate

Родина **Carychiidae** (див. Ellobiidae)

Родина **Chondrinidae**

Укр.: равлики зернові, або зерноподібні

Примітка. Назва відображає форму черепашки. Аналогічно до німецької назви родини “Kornschnellen”. Крім того, латинські видові назви найвідоміших представників родини перекладаються, як “вівсяна” (*Chondrina avenacea*), “житня” (*Abida secale*), “пшенична” або “зернова” (*Granaria frumentum*).

Рус.: улитки зерновые, или зерновидные

Примечание. Название характеризует форму раковины. Аналогично немецкому “Kornschnellen”. Кроме того, латинские видовые названия наиболее известных представителей семейства переводятся, как “овсяная” (*Chondrina avenacea*), “ржаная” (*Abida secale*), “пшеничная” или “зерновая” (*Granaria frumentum*).

Нім.: Kornschnellen

Родина **Clausiliidae**

Укр.: равлики замкнені

Примітка. Переклад латинської назви. Найхарактернішою особливістю черепашки є наявність усередині останнього оберту специфічного замкального апарата досить складної будови.

Рус.: улитки запертые

Примечание. Перевод латинского названия. Наиболее характерной особенностью раковины является наличие внутри последнего оборота специфического замыкательного аппарата довольно сложного строения.

Нім.: Schließmundschnellen

Пол.: świdrzykowate

Родина Cochlicoridae

Укр.: агатівки

Примітка. Назва вже використовувалась у вітчизняній малакологічній літературі [13], є у словнику С.Паночіні [30]. Відображує колір черепашки. Аналогічно до німецької назви родини.

Рус.: агатовки

Примечание. Название уже употреблялось в отечественной малакологической литературе [13], есть в словаре С.Паночини [29]. Характеризует цвет раковины. Аналогично немецкому названию семейства.

Нім.: Achatschnecken

Пол.: błyszczotkowate

Родина Daubardiidae

Укр.: даудебардії

Рус.: даудебардии

Нім.: Daubardien

Пол.: daubardiowate

Родина Ellobiidae (=Carychiidae)

Укр.: равлики берегові

Примітка. Часто трапляються у вологому ґрунті вздовж струмків та ін. Назва подібна до німецької назви родини.

Рус.: улитки прибрежные

Примечание. Встречаются часто во влажной почве вдоль ручьев и т.д. Название сходно с немецким названием семейства.

Нім.: Küstenschnecken

Пол.: białkowate

Родина Endodontidae

Укр.: равлики дискові

Примітка. Назва відображає форму черепашки.

Рус.: улитки дисковые

Примечание. Название характеризует форму раковины.

Нім.: Schüsselschnecken

Пол.: krążałkowate

Родина Enidae (див. Buliminidae)**Родина Euconulidae**

Укр.: равлики конічні

Рус.: улитки конические

Нім.: Kegelchen

Пол.: stożeczkowate

Родина *Ferussaciidae*

Укр.: равлики підземні

Примітка. Населяють глибші шари ґрунту, ніж інші наземні молюски. Аналогічно до німецької назви родини “*Bodenschnecken*” – “равлики ґрунтови”.

Рус.: улитки подземные.

Примечание. Населяют более глубокие слои почвы, чем другие наземные моллюски. Аналогично немецкому “*Bodenschnecken*” – “улитки земляные”.

Нім.: *Bodenschnecken*

Пол.: *bezczkowate*

Родина *Gastrodontidae*

Укр.: равлики болотяні

Примітка. Єдиний вітчизняний вид (*Zonitoides nitidus*) є гідрофілом, часто трапляється в у сильно зволжених та заболочених біотопах.

Рус.: улитки болотные

Примечание. Единственный отечественный вид (*Zonitoides nitidus*) является гидрофилом, часто населяет переувлажненные и заболоченные биотопы.

Нім.: *Dolchsnecken*

Родина *Helicidae*

Укр.: равлики справжні

Примітка. Одна з “найстаріших” родин наземних молюсків. Багато видів, що не належать зараз до родини *Helicidae*, мали раніше родову назву *Helix*. Слово “*helix*” перекладається як “равлик”. Польська назва родини – “равликові” або “слимакові”.

Рус.: улитки настоящие

Примечание. Одно из наиболее “старых” семейств наземных моллюсков. Многие виды, не относящиеся сейчас к семейству *Helicidae*, имели ранее родовое название *Helix*. Слово “*helix*” переводится как “улитка”. Польское название семейства – “улитковые”.

Нім.: *Schnirkelschnecken*

Пол.: *ślimakowate*

Рід *Seraea*

Укр.: цепя, або равлик смугастий

Примітка. Крім кириличної транскрипції латинської назви “цепя”, що досить часто застосовується у вітчизняній малакологічній літературі та є достатньо легкою для запам’ятовування неспеціалістами, можна запропонувати до вжитку також назву “равлики смугасті”. Остання відбиває одну з найхарактерніших зовнішніх ознак – наявність на черепашці молюсків до п’яти спіральних смуг та є аналогом німецької назви роду.

Рус.: цепея, или улитка полосатая

Примечание. Кроме кирилличной транскрипции латинского названия “цепея”, которая довольно часто используется в отечественной малакологической литературе и является достаточно легкой для запоминания неспециалистами, можно рекомендовать к употреблению также название “улитки полосатые”. Последнее название отражает один из наиболее характерных внешних признаков – наличие на раковине моллюсков до пяти спиральных полос и является аналогом немецкого названия семейства.

Нім.: Bänderschnecken

Пол.: ślimak

Роди Cryptomphalus, Helix

Укр.: равлики великі

Примітка. До цих родів належать найбільші черепашкові наземні моллюски вітчизняної фауни.

Рус.: улитки большие

Примечание. К данным родам относятся самые крупные раковинные наземные моллюски отечественной фауны.

Нім.: Weinbergschnecken

Пол.: ślimak

Родина Hygromiidae

Укр.: равлики несправжні

Примітка. Тривалий час цю родину об'єднували з родиною Helicidae (равликами справжніми).

Рус.: улитки ложные

Примечание. Долгое время это семейство объединяли с семейством Helicidae (улитками настоящими).

Роди Cernuella, Helicella, Helicopsis, Xeropicta

Укр.: равлики степові

Примітка. Населяють, зазвичай, відкриті сухі біотопи. Роди більш відрізняються один від одного за анатомічними ознаками, ніж за будовою черепашки.

Рус.: улитки степные

Примечание. Населяют, как правило, открытые сухие биотопы. Роды больше отличаются друг от друга анатомически, чем по строению раковины.

Нім.: Heideschnecken

Пол.: ślimak

Роди Edentiella, Plicuteria, Pseudotrichia, Trichia

Укр.: равлики волохаті

Примітка. Представники цих родів мають черепашку, вкриту щетинками. У більшості випадків щетинки зберігаються навіть на черепашках

статевозрілих молюсків (на відміну від *Euomphalia*, *Monacha*). Аналогічно до німецької назви роду *Trichia*.

Рус.: улитки волосатые

Примечание. Представители этих родов имеют покрытую волосками раковину. Волоски чаще всего сохраняются даже на раковинах половозрелых моллюсков (в отличие от *Euomphalia*, *Monacha*). Аналогично немецкому названию рода *Trichia*.

Нім.: Haarschnecken (для *Trichia*)

Пол.: ślimak

Рід *Monacha*

Укр.: равлик-монах

Рус.: улитка-монах

Нім.: Kartäuserschnecken

Роди *Monachoides*, *Prostenomphalia*, *Urticicola*

Укр.: равлики зернисті

Примітка. Черепашки мають зернисту скульптуру. Її можна помітити на свіжих черепашках навіть при незначному збільшенні.

Рус.: улитки зернистые

Примечание. Раковины имеют зернистую скульптуру. Она хорошо заметна на свежих раковинах даже при небольшом увеличении.

Нім.: Lauschnecken (для *Monachoides*, *Urticicola*)

Пол.: ślimak

Рід *Perforatella*

Укр.: равлик двозубий

Примітка. Характерна ознака роду – наявність двох зубів в усті черепашки.

Рус.: улитка двозубая

Примечание. Характерная черта рода – наличие двух зубов в устье раковины.

Нім.: Lauschnecken

Пол.: ślimak

Родина *Limacidae*

Укр.: слизняки великі

Примітка. Родина об'єднує найбільших слизняків вітчизняної фауни. Запропонована назва відповідає також латинській назві типового виду – *Limax maximus*.

Рус.: слизни большие

Примечание. Семейство объединяет наиболее крупных слизней отечественной фауны. Кроме того, соответствует латинскому названию типового вида – *Limax maximus*.

Нім.: Schneigel

Пол.: pomrówiowate

Род *Lehmannia*

Укр.: слизняк деревний

Примітка. Типовий вид роду *L.marginata* під час та після дощів інтенсивно ползає по стовбурах дерев, досягаючи навіть верхівок. Назва роду відповідає також німецькій назві *L.marginata* – “Baumschnegel”.

Рус.: слизень древесный

Примечание. Типовой вид рода *L.marginata* во влажную погоду интенсивно ползает по стволам деревьев, забираясь даже в кроны. Соответствует также немецкому названию *L.marginata*– “Baumschnegel”.

Родина *Milacidae*

Укр.: слизняки кільові

Примітка. Кіль завжди добре розвинений, у більшості видів займає цілу спину. Аналогічно до німецької назви родини.

Рус.: слизи килевые

Примечание. Киль всегда хорошо развит, у большинства видов занимает всю спину. Аналогично немецкому названию семейства.

Нім.: Kielschnegel

Родина *Orculidae*

Укр.: равлики бочкуваті

Рус.: улитки бочковатые

Нім.: Fäßschnecken

Родина *Pomatiasidae*

Укр.: равлики кришечкові

Примітка. Одна з небагатьох родин наземних моллюсків, що належить не до легеневих (*Pulmonata*), а до передньозябрових (*Prosobranchia*). Подібно до інших передньозябрових, мають кришечку на нозі, яка після втягування тварини в черепашку закриває устя. Німецька назва родини “Landdeckelschnecken” – “наземні кришечкові равлики”.

Рус.: улитки крышечковые

Примечание. Немногое из семейств наземных моллюсков, относящееся не к легочным (*Pulmonata*), а к переднежаберным (*Prosobranchia*). Как и прочие переднежаберные, имеют на ноге крышечку, которая при втягивании животного в раковину закрывает устье. Немецкое название семейства “Landdeckelschnecken” – “наземные крышечковые улитки”.

Нім.: Landdeckelschnecken

Родина *Pupillidae*

Укр.: равлики мохові

Примітка. Вітчизняна назва родини утворена від латинської видової назви типового виду *Pupilla muscorum*.

Рус.: улитки моховые

Примечание. Отечественное название семейства образовано от латинского видового названия типового вида *Pupilla muscorum*.

Нім.: Puppenschncken

Пол.: poczwarówkowate (разом з Vertiginidae)

Родина Pyramidulidae

Укр.: равлики пірамідальні

Рус.: улитки пирамидальные

Нім.: Pyramidenschncken

Родина Succineidae

Укр.: бурштинівки

Примітка. В українській малакологічній літературі тривалий час використовується калька російської назви – “янтарка” [7; 24]. С.Паночіні ще в 1928 р. запропонував замінити її словом “бурштинка” [30]. Ми вважаємо правильнішим написання “бурштинівка” (аналогічно до слів “агатівка”, “ластівка” та ін.).

Рус.: янтарки

Нім.: Bernsteinschncken

Пол.: bursztynkowate

Родина Valloniidae

Укр.: равлики дернові

Примітка. Назва пов’язана з екологією виду. Подібна до німецької назви родини “Grasschncken” – “равлики трав’яні”.

Рус.: улитки дерновые

Примечание. Название связано с экологией вида. Сходно с немецким “Grasschncken” – “улитки травяные”.

Нім.: Grasschncken

Пол.: ślimaczkowate

Родина Vertiginidae

Укр.: равлики-завитки

Примітка. Друга частина назви є дослівним перекладом латинської назви “Vertigo”. Назва “завиток” вже використовувалась у вітчизняній малакологічній літературі для роду *Vertigo* [13], ми розширили її на позначення всієї родини [25]. Оскільки “завитком” називають також частину черепашки черевоногих молюсків, доцільно використовувати подвійну назву: “равлик-завиток”, а не просто “завиток”.

Рус.: улитки-завитки

Примечание. Вторая половина названия является дословным переводом латинского названия “Vertigo”. Название “завиток” уже употреблялось в отечественной малакологической литературе для рода *Vertigo* [13], мы расширили ее для обозначения всего семейства [25]. Поскольку “завитком” называют также часть раковины брюхоногих

моллюсков, цілесобразно використовувати подвійне називання: “улитка-завиток”, а не просто “завиток”.

Нім.: Windelschnecken

Пол.: poczwarówkowate

Родина Vitrinidae

Укр.: равлики скляні

Рус.: улитки стеклянные

Нім.: Glasschnecken

Пол.: przezłotkowate

Рід Semilimax

Укр.: напівслизняк

Примітка. Переклад латинської назви роду. Черепашка невелика, вкриває лише частину тіла тварини.

Рус.: полуслизень

Примечание. Перевод латинского названия рода. Раковина небольшая, закрывает только часть тела животного.

Родина Zonitidae

Укр.: равлики блискучі

Примітка. Поверхня черепашки дуже блискуча. Цю ж особливість виділяють німецька і польська назви родини.

Рус.: улитки блестящие

Примечание. Поверхность раковины сильно блестящая. Эту же особенность отражают немецкое и польское названия семейства.

Нім.: Glanzschnecken

Пол.: szklarkowate

Рід Oxychilus

Укр.: равлик кислий

Примітка. Назва, ймовірно, пов’язана з тим, що багато представників роду є толерантними до кислотності ґрунту.

Рус.: улитка кислая

Примечание. Название, возможно, связано с тем, что многие представители рода толерантны к кислотности почвы.

Рід Vitrea

Укр.: равлик кристалевий

Примітка. Від видової назви одного із звичайних вітчизняних видів роду – *V.crystallina*. Відповідає німецькій родовій назві.

Рус.: улитка хрустальная

Примечание. От видовой названия одного из наиболее обычных отечественных видов рода – *V.crystallina*. Соответствует немецкому родовому названию.

Нім.: Kristallschnecken

Назви видів

Названия видов

Родина Aciculidae (=Acmidae)

Лат.: *Acicula parcelineata* (Cl.)

Укр.: равлик голчастий карпатський

Примітка. Карпатський вид. Аналогічно до польської видової назви.

Рус.: улитка игольчатая карпатская

Примечание. Карпатский вид. Аналогично польскому видовому названию.

Пол.: igliczek karpacki

? Лат.: *Acicula oedogyra* (Palad.)

Укр.: равлик голчастий опуклий

Примітка. Черепашка відрізняється від черепашки *A. polita* більш опуклими обертами. Видова самостійність не є загально визнаною [32].

Рус.: улитка игольчатая выпуклая

Примечание. Раковина отличается от раковины *A. polita* более выпуклыми оборотами. Видовая самостоятельность не является общепризнанной [32].

Лат.: *Acicula polita* (Hartm.)

Укр.: равлик голчастий гладкий, або гладенький

Рус.: улитка игольчатая гладкая

Нім.: glatte Nadelschnecke

Пол.: igliczek łśniący

Родина Agriolimacidae

Лат.: *Deroceras agreste* (L.)

Укр.: слизняк польовий (звичайний)

Рус.: слизень полевой (обыкновенный)

Нім.: einfarbige Ackerschnecke

Пол.: pomrów polny

Лат.: *Deroceras laeve* (Müll.)

Укр.: слизняк польовий гладкий, або гладенький

Рус.: слизень полевой гладкий

Нім.: Wasserschnegel

Пол.: pomrów mały

Лат.: *Deroceras moldavicum* (Gr. et Lupu)

Укр.: слизняк польовий молдовський

Рус.: слизень полевой молдавский

Лат.: *Deroceras occidentale* (Gr. et Lupo)

Укр.: слизняк польовий червонуватий

Примітка. Забарвлення тіла однотонне сірувате-червоне.

Рус.: слизень полевой красноватый

Примечание. Окраска тела одноцветная серовато-красная.

*Лат.: *Deroceras praecox* Wiktor

Укр.: слизняк польовий судетський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з території Польщі (Судети). В Україні до цього часу не був знайдений.

Рус.: слизень полевой судетский

Примечание. Вид был описан по материалам с территории Польши (Судеты). На Украине до сих пор не найден.

Лат.: *Deroceras reticulatum* (Müll.)

Укр.: слизняк (польовий) сітчастий

Рус.: слизень (полевой) сетчатый

Нім.: genetzte Ackerschnecke

Пол.: pomrów plamisty

Лат.: *Deroceras rodnae* Gr. et Lupo

Укр.: слизняк польовий румунський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з території Румунії (масив Родна у Східних Карпатах).

Рус.: слизень полевой румынский

Примечание. Вид был описан по материалам с территории Румынии (массив Родна в Восточных Карпатах).

Нім.: heller Schneigel

Лат.: *Deroceras sturanyi* (Simr.)

Укр.: слизняк польовий Штурані

Рус.: слизень полевой Штурани

Нім.: Hammerschneigel

Лат.: *Deroceras tauricum* (Simr.)

Укр.: слизняк польовий кримський

Рус.: слизень полевой крымский

Лат.: *Deroceras turcicum* (Simr.)

Укр.: слизняк польовий турецький

Рус.: слизень полевой турецкий

Лат.: *Krynickillus melanocephalus* Kal.

Укр.: слизняк (польовий) чорноголовий

Рус.: слизень (полевой) черноголовый

Родина Arionidae

Лат.: *Arion circumscriptus* John.

Укр.: слизняк шляховий плямистий

Примітка. На спині та мантиї є численні темні плямки, особливо добре помітні після фіксації тварини.

Рус.: слизень дорожный пятнистый

Примечание. На спине и мантии имеются многочисленные темные пятнышки, особенно хорошо заметные после фиксации животного.

Нім.: graue Wegschnecke

Пол.: ślinik szary

Лат.: *Arion distinctus* Mab.

Укр.: слизняк шляховий оманливий

Примітка. Вид дуже подібний до *A. hortensis*, від якого його відділили лише порівняно недавно. Так, усі згадки щодо наявності *A. hortensis* у малакофауні України стосуються, імовірно, саме *A. distinctus*.

Рус.: слизень дорожный обманчивый

Примечание. Сравнительно недавно отделен от другого вида рода (*A. hortensis*), на который очень похож. Так, все упоминания о присутствии *A. hortensis* в малакофауне Украины относятся, очевидно, именно к *A. distinctus*.

Лат.: *Arion fasciatus* (Nilss.)

Укр.: слизняк шляховий блідий

Примітка. Відрізняється від інших видів роду та особливо від споріднених видів *A. circumscriptus* і *A. silvaticus* світлим, ніби розмитим забарвленням.

Рус.: слизень дорожный бледный

Примечание. Отличается от других видов рода и особенно от близкородственных видов *A. circumscriptus* и *A. silvaticus* светлой, как бы размытой окраской.

Нім.: gelbstreifige Wegschnecke

*Лат.: *Arion hortensis* Fér.

Укр.: слизняк шляховий садовий

Рус.: слизень дорожный садовый

Нім.: Gartenwegschnecke

Лат.: *Arion silvaticus* Lohm.

Укр.: слизняк шляховий лісовий

Рус.: слизень дорожный лесной

Нім.: Waldwegschnecke

Лат.: *Arion subfuscus* (Drap.)

Укр.: слизняк шляховий рудий

Р у с .: слизень дорожний рыжий
 Н і м .: braune Wegschnecke
 П о л .: ślinik rdzawy

Родина Boettgerillidae

Л а т .: *Boettgerilla pallens* Simr.
 У к р .: слизняк хробакоподібний звичайний
 Р у с .: слизень червеобразный обыкновенный
 Н і м .: Wurmnacktschnecke

Родина Bradybaenidae

Л а т .: *Bradybaena fruticum* (Müll.)
 У к р .: равлик чагарниковий звичайний
 Р у с .: улитка кустарниковая обыкновенная
 Н і м .: genabelte Strauschnecke
 П о л .: zaroślarka pospolita

Родина Buliminidae (=Enidae)

Л а т .: *Brephulopsis bidens* (Kryn.)
 У к р .: равлик баштоподібний двозубий
 Р у с .: улитка башневидная двузубая

Л а т .: *Brephulopsis cylindrica* (Menke)
 У к р .: равлик баштоподібний циліндричний
 Р у с .: улитка башневидная цилиндрическая

Л а т .: *Chondrula bielzi* (Kim.)
 У к р .: равлик баштоподібний Більца
 Р у с .: улитка башневидная Бильца

Л а т .: *Chondrula tridens* (Müll.)
 У к р .: равлик (баштоподібний) тризубий
 Р у с .: улитка (башневидная) трехзубая
 Н і м .: Dreizahnturmschnecke
 П о л .: wałkówka trójzębna

Л а т .: *Ena montana* (Drap.)
 У к р .: равлик баштоподібний гірський
 Р у с .: улитка башневидная горная
 Н і м .: Bergturmschnecke
 П о л .: wałkówka góraska

Л а т .: *Merdigera obscura* (Müll.)
 У к р .: равлик баштоподібний малий

Примітка. Назва відображає розміри черепашки порівняно з іншими вітчизняними представниками родини. Відповідає німецькій видовій назві.

Рус.: улитка башневидная малая

Примечание. Характеризует размеры раковины по сравнению с другими отечественными представителями семейства. Соответствует немецкому видовому названию.

Нім.: kleine Turmschnecke

Пол.: wałkówka pospolita

Лат.: *Peristoma merduenianum* Kryn.

Укр.: равлик баштоподібний кримський

Примітка. Ендемік Гірського Криму.

Рус.: улитка башневидная крымская

Примечание. Эндемик Горного Крыма.

Лат.: *Peristoma rupestre* (Kryn.)

Укр.: равлик баштоподібний скельний

Рус.: улитка башневидная скальная

Лат.: *Ramusculus subulatus* (Rssm.)

Укр.: равлик баштоподібний стрункий

Примітка. Назва відображає витончену форму черепашки. Цю ж особливість підкреслює латинська назва (“subula” – шило).

Рус.: улитка башневидная стройная

Примечание. Название характеризует утонченную форму форму раковины. Эту же особенность подчеркивает латинское название (“subula” – шило).

Лат.: *Thoanteus gibber* (Kryn.)

Укр.: равлик баштоподібний лівозакручений

Примітка. На відміну від більшості представників родини черепашка закручена ліворуч.

Рус.: улитка башневидная левозавитая

Примечание. В отличие от большинства представителей семейства имеет левозавитую раковину.

Родина Chondrinidae

Лат.: *Chondrina avenacea* (Brug.)

Укр.: равлик (зерновий, зерноподібний) вівсяний

Рус.: улитка (зерновая, зерновидная) овсяная

Нім.: Haferkornschncke

Лат.: *Chondrina clienta clienta* (West.)

Укр.: равлик зерновий (зерноподібний) ребристий

Примітка. Поверхня черепашки вкрита тонкими реберцями.

Рус.: улитка зерновая (зерновидная) ребристая

Примечание. Поверхность раковины покрыта тонкими ребрышками.

Нім.: feingerippte Haferkornschncke

Пол.: poczwarówka zaostrzona

Лат.: *Chondrina rhodia taurica* (Kessler)

Укр.: равлик зерновий (зерноподібний) кримський

Рус.: улитка зерновая (зерновидная) крымская

Лат.: *Granaria frumentum* (Drap.)

Укр.: равлик (зерновий, зерноподібний) пшеничний

Рус.: улитка (зерновая, зерновидная) пшеничная

Нім.: wulstige Kornschnecke

Пол.: poczwarówka pagórkowa

Родина Clausiliidae

*Лат.: *Balea biplicata* (Mont.)

Укр.: равлик замкнений західний

Примітка. Вид є звичайним у Середній Європі, про що свідчить німецька видова назва. Присутність його у малакофауні заходу України вимагає підтвердження.

Рус.: улитка запертая западная

Примечание. Вид обычен в Средней Европе, о чем свидетельствует немецкое видовое название. Присутствие его в малакофауне запада Украины требует подтверждения.

Нім.: gemeine Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk dwufałdkowy

Лат.: *Balea fallax* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений оманливий

Примітка. Переклад латинської назви. Вид подібний до *B.stabilis*, з яким його часто плутають.

Рус.: улитка запертая обманчивая

Примечание. Перевод латинского названия. Вид похож на *B.stabilis*, с которым его часто путают.

Пол.: świdrzyk zwodniczy

Лат.: *Balea perversa* (L.)

Укр.: равлик замкнений беззубий

Примітка. Характерний для черепашок цієї родини замикальний апарат редукований. Відповідає німецькій видовій назві.

Рус.: улитка запертая беззубая

Примечание. Характерный для раковин этого семейства замыкательный аппарат редуцирован. Соответствует немецкому видовому названию.

Нім.: zahnlose Schließmundschnecke

Пол.: *świdrzyk łamliwy*

Лат.: *Balea stabilis* (L.Pfr.)

Укр.: равлик замкнений стабільний

Рус.: улитка запертая стабильная

Пол.: *świdrzyk górski*

Лат.: *Bulgarica cana* (Held)

Укр.: равлик замкнений сірий

Примітка. Черепашка темно- або коричневатого-рогова, з частими білими штрихами, які надають їй сіруватого відтінку. Німецька видова назва перекладається як “сірий”, польська – “сивий”.

Рус.: улитка запертая серая

Примечание. Раковина темно- или коричневатого-роговая, с частыми белыми штрихами, что придает ей сероватый оттенок. Немецкое видовое название означает “серый”, польское – “седой”.

Нім.: graue Schließmundschnecke

Пол.: *świdrzyk siwy*

*Лат.: *Clausilia bidentata* (Ström)

Укр.: равлик замкнений двозубий

Рус.: улитка запертая двузубая

Нім.: zweizählige Schließmundschnecke

Пол.: *świdrzyk dwuzębny*

Лат.: *Clausilia cruciata* (Stud.)

Укр.: равлик замкнений хрестовий

Рус.: улитка запертая крестовая

Нім.: scharfgerippte Schließmundschnecke

Пол.: *świdrzyk nadrzewny*

Лат.: *Clausilia dubia* Drap.

Укр.: равлик замкнений сітчастий

Примітка. Поверхня черепашки має характерну скульптуру, – між поперечними ребрами є добре помітні повздовжні лінії. Ця ж особливість відображена німецькій видовій назві.

Рус.: улитка запертая сетчатая

Примечание. Поверхность раковины имеет характерную скульптуру, – между поперечными ребрами хорошо заметны продольные линии. Эту же особенность отражает немецкое видовое название.

Нім.: gitterstreifige Schließmundschnecke

Пол.: *świdrzyk pospolity*

Лат.: *Clausilia pumila* C.Pfr.

Укр.: равлик замкнений малий

Примітка. Латинська видова назва перекладається як “карликовий”. Один з найдрібніших вітчизняних представників родини Clausiliidae.

Рус.: улитка запертая малая

Примечание. Латинское видовое название переводится как “карликовая”. Один из наиболее мелких отечественных представителей семейства Clausiliidae.

Нім.: keulige Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk maczugowaty

*Лат.: *Cochlodina cerata* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений восковий

Рус.: улитка запертая восковая

*Лат.: *Cochlodina commutata* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений мозолистий

Примітка. Черепашка має добре розвинені палатальну мозоль і палатальні згортки.

Рус.: улитка запертая мозолистая

Примечание. Раковина отличается хорошо развитыми палатальной мозолью и палатальными складками.

Пол.: świdrzyk śląski

Лат.: *Cochlodina laminata* (Mont.)

Укр.: равлик замкнений блискучий

Примітка. На відміну від більшості вітчизняних представників родини, має майже гладку та блискучу черепашку. Цю ж особливість підкреслює також польська видова назва.

Рус.: улитка запертая блестящая

Примечание. В отличие от большинства отечественных представителей семейства, имеет почти гладкую и блестящую раковину. Эту же особенность подчеркивает и польское видовое название.

Нім.: glatte Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk Isniący

Лат.: *Cochlodina orthostoma* (Menke)

Укр.: равлик замкнений пряморотий

Рус.: улитка запертая пряморотая

Нім.: Geradmund-Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk prażkowany

Лат.: *Laciniaria plicata* (Drap.)

Укр.: равлик замкнений зубатий

Примітка. Края устя мають, звичайно, численні дрібні крайові згортки або пухирці, що обумовило латинську назву “plicata”.

Рус.: улитка запертая зубастая

Примечание. Края устья, как правило, с многочисленными мелкими краевыми складочками или бугорками, что обусловило латинское название “plicata” – “складчатая”.

Нім.: faltenrandige Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk faldzisty

Лат.: *Macrogastrea latestriata* (A.Schm.)

Укр.: равлик замкнений ребристый

Примітка. Назва відображає структуру поверхні черепашки. Подібно до польської видової назви.

Рус.: улитка запертая ребристая

Примечание. Название характеризует структуру поверхности раковины. Сходно с польским видовым названием.

Пол.: świdrzyk żeberkowany

Лат.: *Macrogastrea plicatula* (Drap.)

Укр.: равлик замкнений стрункий

Примітка. Назва відображає форму черепашки.

Рус.: улитка запертая стройная

Примечание. Название характеризует форму раковины.

Нім.: gefältelte Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk leśny

Лат.: *Macrogastrea tumida* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений роздутый

Примітка. Переклад латинської назви, що відображає форму черепашки, значно розширену в нижній частині.

Рус.: улитка запертая вздутая

Примечание. Перевод латинского названия, которое характеризует форму раковины, сильно расширенную в нижней половине.

Пол.: świdrzyk rozdęty

Лат.: *Macrogastrea ventricosa* (Drap.)

Укр.: равлик замкнений череватий

Рус.: улитка запертая пузатая

Нім.: bauchige Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk okazały

Лат.: *Mentissa canalifera* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений кримський

Примітка. Типовий вид роду *Mentissa*, ендемічного для Криму.

Рус.: улитка запертая крымская

Примечание. Типовой вид рода *Mentissa*, эндемичного для Крыма.

Лат.: *Mentissa gracilicosta* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений скельний

Примітка. Назва відображає особливості екології виду, який часто оселяється на скелях.

Рус.: улитка запертая скальная

Примечание. Название характеризует особенности экологии вида, который часто поселяется на скалах.

Лат.: *Mentissa velutina* Baidashnikov

Укр.: равлик замкнений оксамитовий

Рус.: улитка запертая бархатная

Лат.: *Ruthenica filigrana* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений тендітний

Примітка. Черепашка дрібна, з тонкими стінками.

Рус.: улитка запертая хрупкая

Примечание. Раковина мелкая, тонкостенная.

Нім.: zierliche Schließmundschnecke

Пол.: świdrzyk stepionu

Лат.: *Serrulina serrulata* (L.Pfr.)

Укр.: равлик замкнений пильчастий

Рус.: улитка запертая пильчатая

Лат.: *Vestia elata* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений трансильванський

Примітка. Крім Східних Карпат вид розповсюджений у Трансильванії. Відповідає польській видовій назві.

Рус.: улитка запертая трансильванская

Примечание. Кроме Восточных Карпат вид встречается в Трансильвании. Соответствует польскому видовому названию.

Пол.: świdrzyk siedmiogrodzki

Лат.: *Vestia gulo* (E.A.Bielz)

Укр.: равлик замкнений струмковий

Примітка. Оселяється часто на берегах струмків та в інших вологих місцях.

Рус.: улитка запертая ручьевая

Примечание. Часто поселяется по берегам ручьев и в других влажных местах.

Пол.: świdrzyk krępy

Лат.: *Vestia turgida* (Rssm.)

Укр.: равлик замкнений карпатський

Примітка. Назва відображує особливості географічного розповсюдження виду. Подібно до польської видової назви.

Рус.: улитка запертая карпатская

Примечание. Название характеризует географическое распространение вида. Сходно с польским видовым названием.

Пол.: świdrzyk karpacki

Родина Cochlicopidae

Лат.: *Cochlicopa lubrica* (Müll.)

Укр.: агатівка звичайна

Примітка. Типовий вид родини.

Рус.: агатовка обыкновенная

Примечание. Типовой вид семейства.

Нім.: gemeine Achatschnecke

Пол.: błyszczotka połyskliwa

Лат.: *Cochlicopa lubricella* (Porro)

Укр.: агатівка струнка

Примітка. Має стрункішу черепашку, ніж в агатівки звичайної (*C. lubrica*).

Рус.: агатовка стройная

Примечание. Имеет более стройную раковину, чем у агатовки обыкновенной (*C. lubrica*).

Нім.: kleine Achatschnecke

Лат.: *Cochlicopa nitens* (Gall.)

Укр.: агатівка широка

Примітка. Має ширшу черепашку, ніж в агатівки звичайної (*C. lubrica*).

Рус.: агатовка широкая

Примечание. Имеет более широкую раковину, чем у агатовки обыкновенной (*C. lubrica*).

Нім.: glänzende Achatschnecke

? Лат.: *Cochlicopa repentina* Hudec

Укр.: агатівка середня

Примітка. Видова назва дана за аналогією до німецької видової назви і стосується розмірів черепашки у порівнянні з іншими вітчизняними видами роду *Cochlicopa*. Латинська видова назва перекладається як “несподівана”. Черепашка дуже подібна до *C. lubrica*, а точне визначення можливе лише на підставі анатомічних ознак. Деякі автори не визнають видової самостійності *C. repentina*.

Рус.: агатовка средняя

Примечание. Видовое название дано по аналогии с немецким видовым названием и касается размеров раковины по сравнению с другими отечественными видами рода *Cochlicopa*. Латинское видовое название переводится как “неожиданная”. Раковина

очень похожа на *C. lubrica*, а точное определение возможно только на основании анатомических признаков. Некоторые авторы не признают видовой самостоятельности *C. repentina*.

Нім.: mittlere Achatschnecke

Родина **Daudebardiidae**

Лат.: *Bilania boettgeri* (Cl.)

Укр.: даудебардія кримська

Примітка. Кримський ендемік.

Рус.: даудебардия крымская

Примечание. Крымский эндемик.

Лат.: *Carpathica calophana* (West.)

Укр.: даудебардія карпатська

Примітка. У даному випадку використано переклад латинської назви не виду, а роду, яка відображає особливості географічного розповсюдження виду.

Рус.: даудебардия карпатская

Примечание. В данном случае использован перевод латинского названия не вида, а рода, который отражает особенности географического распространения вида.

Пол.: daudebardia karpaska

Лат.: *Daudebardia brevipes* (Drap.)

Укр.: даудебардія коротконога

Рус.: даудебардия коротконогая

Нім.: kleine Daudebardie

Пол.: daudebardia krótkonoga

Лат.: *Daudebardia rufa* (Drap.)

Укр.: даудебардія руда

Рус.: даудебардия рыжая

Нім.: rötliche Daudebardie

Пол.: daudebardia czerwonawa

Родина **Ellobiidae (=Carychiidae)**

Лат.: *Carychium minimum* Müll.

Укр.: равлик береговий малий

Рус.: улитка прибрежная малая

Нім.: bauchige Zwerghornschncke

Пол.: białek malutki

Лат.: *Carychium tridentatum* (Risso)

Укр.: равлик береговий довгастий

Примітка. Відрізняється від попереднього виду довгастою формою черепашки. Латинська назва “tridentatum” (тризуба) не відбиває характерної ознаки, оскільки 3 зуби в усті черепашки має не лише *C.tridentatum*, але й *C.minimum*.

Рус.: улитка прибрежная удлинённая

Примечание. Отличается от предыдущего вида удлинённой формой раковины. Латинское название “tridentatum” (трехзубая) не отражает характерный признак, поскольку 3 зуба в устье раковины имеет как *C.tridentatum*, так и *C.minimum*.

Нім.: schlanke Zwergornschncke

Пол.: białek wysmukły

Родина Endodontidae

Лат.: *Discus perspectivus* (Meg. v. Mühl.)

Укр.: равлик дисковий перспективний

Рус.: улитка дисковая перспективная

Нім.: gekielte Schüsselschncke

Пол.: krążalek ostrokrawędzisty

Лат.: *Discus rotundatus* (Müll.)

Укр.: равлик дисковий плямистий

Примітка. Черепашка світло-рогова, з червонуватими поперечними смужками або плямами. Відповідає німецькій та польській видовим назвам.

Рус.: улитка дисковая пятнистая

Примечание. Раковина светло-роговая, с красноватыми поперечными полосками или пятнами. Соответствует немецкому и польскому видовым названиям.

Нім.: gefleckte Schüsselschncke

Пол.: krążalek plamisty

Лат.: *Discus ruderatus* (Fér.)

Укр.: равлик дисковий звичайний

Примітка. Найбільш розповсюджений вид роду *Discus*.

Рус.: улитка дисковая обыкновенная

Примечание. Наиболее широко распространенный вид рода *Discus*.

Нім.: braune Schüsselschncke

Пол.: krążalek obły

Лат.: *Helicodiscus singleyanus* (Pilsbry)

Укр.: равлик дисковий американський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з Північної Америки. Розповсюджений також в Європі.

Рус.: улитка дисковая американская

Примечание. Вид был описан по материалам из Северной Америки. Распространен также в Европе.

Лат.: *Punctum pugnatum* (Drap.)
 Укр.: равлик дисковий карликовий
 Рус.: улитка дисковая карликовая
 Нім.: Punktschnecke
 Пол.: krążalek malutki

Родина Euconulidae

Лат.: *Euconulus fulvus* (Müll.)
 Укр.: равлик конічний звичайний
 Рус.: улитка коническая обыкновенная
 Нім.: helles Kegelchen
 Пол.: stożeczek drobny

? Лат.: *Euconulus alderi* (Gray)

Укр.: равлик конічний малий

Примітка. Черепашка є дрібнішою, ніж у *E. fulvus*. Видова самостійність не є загально визнаною [32].

Рус.: улитка коническая малая

Примечание. Раковина мельче, чем у *E. fulvus*. Видовая самостоятельность не является общепризнанной [32].

Нім.: helles Kegelchen

Пол.: stożeczek drobny

Родина Ferussaciidae

Лат.: *Cecilioides acicula* (Müll.)
 Укр.: равлик підземний звичайний
 Рус.: улитка подземная обыкновенная
 Нім.: Blindschnecke
 Пол.: bezoczka podziemna

Лат.: *Cecilioides raddei* (Bttg.)

Укр.: равлик підземний південний

Примітка. Назва відображає особливості географічного розповсюдження виду.

Рус.: улитка подземная южная

Примечание. Название характеризует особенности географического распространения вида.

Родина Gastrodontidae

Лат.: *Zonitoides nitidus* (Müll.)
 Укр.: равлик болотяний звичайний
 Рус.: улитка болотная обыкновенная
 Нім.: glänzende Dolchschncke
 Пол.: szklarka obytstek

Родина Helicidae

Лат.: *Arianta aethiops petrii* Kim.

Укр.: равлик-ефіоп

Рус.: улитка-эфиоп

Лат.: *Arianta arbustorum* (L.)

Укр.: равлик деревний

Рус.: улитка древесная

Нім.: gefleckte Schnirkelschnecke, Baumschnecke

Пол.: ślimak zaroślowy

Лат.: *Cerpea austriaca* (див. *C. vindobonensis*)

Лат.: *Cerpea hortensis* (Müll.)

Укр.: цепея садова, або равлик смугастий садовий

Рус.: цепея садовая, или улитка полосатая садовая

Нім.: weißmündige Bänderschnecke, Garten-Bänderschnecke

Пол.: ślimak ogrodowy

Лат.: *Cerpea nemoralis* (L.)

Укр.: цепея лісова, або равлик смугастий лісовий

Рус.: цепея лесная, или улитка полосатая лесная

Нім.: schwarzmündige Bänderschnecke, Hain-Bänderschnecke

Пол.: ślimak gajowy

Лат.: *Cerpea vindobonensis* (Fér.) (= *C. austriaca* (Rssm.))

Укр.: цепея австрійська, або равлик смугастий австрійський

Примітка. Назва є перекладом латинської синонімічної видової назви. Крім того, “Віндобона” – стара назва Відня.

Рус.: цепея австрийская, или улитка полосатая австрийская

Примечание. Название является переводом латинского синонимичного видового названия. Кроме того, “Виндобона” – старое название Вены.

Нім.: gerippte Bänderschnecke

Пол.: ślimak austriacki

Лат.: *Cryptomphalus aspersa* (Müll.)

Укр.: равлик великий крапчастий

Примітка. Поверхня черепашки має характерну вермикулятну скульптуру – сітку тонких світлих зморшок. Німецька видова назва перекладається як “плямистий”.

Рус.: улитка большая крапчатая

Примечание. Поверхность раковины имеет характерную вермикулятную скульптуру – сеть тонких светлых морщин. Немецкое видовое название переводится как “пятнистый”.

Нім.: gefleckte Weinbergschnecke

Лат.: *Drobacia banatica* (Rssm.)

Укр.: равлик банатський

Рус.: улитка банатская

Лат.: *Eobania vermiculata* (Müll.)

Укр.: равлик розмальований

Примітка. Поверхня черепашки має характерну вермикулятну скульптуру – сітку з численних білих коротких зморшок.

Рус.: улитка расписная

Примечание. Поверхность раковины имеет характерную вермикулятную скульптуру – многочисленные белые короткие морщины, беспорядочно ориентированные и переплетающиеся друг с другом.

Нім.: Divertikelschnecke

Лат.: *Faustina faustina* (Rssm.)

Укр.: равлик гарний

Примітка. Один з найкрасивіших вітчизняних представників родини Helicidae, а також інших вітчизняних черепашкових молюсків.

Рус.: улитка красивая

Примечание. Один из наиболее красивых отечественных представителей как семейства Helicidae, так и отечественных раковинных моллюсков в целом.

Пол.: šlimak nadobny

Лат.: *Helix albescens* Rssm. (= *H. vulgaris* Rssm.)

Укр.: равлик великий звичайний

Примітка. Назва є перекладом латинської синонімічної видової назви “vulgaris”.

Рус.: улитка большая обыкновенная

Примечание. Название является переводом латинского синонимичного видового названия “vulgaris”.

Лат.: *Helix lucorum* L.

Укр.: равлик великий строкатий

Примітка. На відміну від інших вітчизняних представників роду *Helix* черепашка має поперечні смуги або плями.

Рус.: улитка большая пестрая

Примечание. В отличие от других отечественных видов рода *Helix* раковина имеет поперечные пестрины.

Лат.: *Helix lutescens* Rssm.

Укр.: равлик великий жовтуватий

Рус.: улитка большая желтоватая

Пол.: ślimak żółtawy

Лат.: *Helix pomatia* L.

Укр.: равлик (великий) виноградний

Рус.: улитка (большая) виноградная

Нім.: Weinbergschnecke

Пол.: ślimak winniczek

Лат.: *Helix vulgaris* (див. *H. albescens*)

Лат.: *Isognomostoma isognomostoma* (див. *I. personatum*)

Лат.: *Isognomostoma personatum* (Lam.) (= *I. isognomostoma* (Gm.))

Укр.: равлик рівнозубий

Примітка. Назва є перекладом латинської родової, а також синонімічної видової назв.

Рус.: улитка равнозубая

Примечание. Название является переводом латинского родового и одновременно синонимичного видового названий.

Нім.: Maskenschnecke

Пол.: ślimak maskowiec

Родина Hygromiidae

Лат.: *Cerņuella virgata* (Da Costa)

Укр.: равлик степовий середземноморський

Примітка. Назва відображає особливості географічного розповсюдження виду. Відповідає німецькій видовій назві.

Рус.: улитка степная средиземноморская

Примечание. Название характеризует особенности географического распространения вида. Соответствует немецкому видовому названию.

Нім.: Mittelmeer-Heideschnecke

Лат.: *Edentiella bakowskii* (Pol.)

Укр.: равлик волохатий Бонковського

Рус.: улитка волосатая Бонковского

Лат.: *Euomphalia strigella* (Drap.)

Укр.: равлик лисуватий

Примітка. Черепашка молодих особин є вкритою волосками, які потім, як правило, зникають.

Рус.: улитка лысеющая

Примечание. Молодые особи имеют на раковине волоски, которые в процессе роста, как правило, пропадают.

Нім.: große Laubschnecke

Пол.: ślimak pagórkowy

Лат.: *Helicella candicans* (L.Pfr.)

Укр.: равлик степовий звичайний

Рус.: улитка степная обыкновенная

Нім.: weiße Heideschnecke

Пол.: ślimak przydrożny

Лат.: *Helicopsis dejecta* (Cr. et Jan)

Укр.: равлик степовий оманливий

Примітка. За будовою черепашки мало відрізняється від представника іншого роду – *Helicella candicans*. Так, згадки у літературі щодо знахідок *H.candicans* на півдні України стосуються, імовірно, *H.dejecta*.

Рус.: улитка степная обманчивая

Примечание. По строению раковины мало отличается от представителя другого рода – *Helicella candicans*. Так, встречающиеся в литературе упоминания о находках *H.candicans* на юге Украины относятся, вероятно, к *H.dejecta*.

Лат.: *Helicopsis filimargo* (Kryn.)

Укр.: равлик степовий кільовий

Примітка. Черепашка має кіль. Латинську видову назву утворено від слів “filum” (нить) и “margo” (край).

Рус.: улитка степная килевая

Примечание. Раковина имеет киль. Латинское видовое название образовано от слов “filum” (нить) и “margo” (край).

Лат.: *Helicopsis instabilis* (Rssm.)

Укр.: равлик степовий мінливий

Рус.: улитка степная изменчивая

Лат.: *Helicopsis paulhessei* (Lindh.)

Укр.: равлик степовий Гессе

Рус.: улитка степная Гессе

Лат.: *Helicopsis retowskii* (Cl.)

Укр.: равлик степовий Ретовського

Рус.: улитка степная Ретовского

Лат.: *Helicopsis striata* (Müll.)

Укр.: равлик степовий ребристый

Рус.: улитка степная ребристая
 Нім.: gestreifte Heideschnecke
 Пол.: ślimak żeberkowy

Лат.: *Monacha carthusiana* (Müll.)

Укр.: равлик-монах паперовий

Примітка. Поверхня черепашки нагадує зім'ятий аркуш паперу. Латинську видову назву утворено від слова “charta=carta”, що перекладається як “аркуш папірусу, папір”

Рус.: улитка-монах бумажная

Примечание. Поверхность раковины напоминает измятый лист бумаги. Латинское видовое название образовано от слова “charta=carta”, что означает “лист папируса, бумага”.

Нім.: Kartäuserschnecke

Лат.: *Monacha fruticola* (Kryn.)

Укр.: равлик-монах чагарниковий

Рус.: улитка-монах кустарниковая

Лат.: *Monachoides incarnata* (Müll.)

Укр.: равлик зернистий червонуватий

Примітка. Забарвлення черепашки змінюється від світло-жовтого до червонувато-рогового. Подібно до німецької і польської видових назв.

Рус.: улитка зернистая красноватая

Примечание. Окраска раковины изменяется от светло-желтой до красновато-роговой. Сходно с немецким и польским видовыми названиями.

Нім.: rötliche Laubschnecke

Пол.: ślimak czerwonawy

Лат.: *Monachoides vicina* (Rssm.)

Укр.: равлик зернистий карпатський

Примітка. Вид має карпатсько-подільське розповсюдження. Назва подібна до німецької і польської видових назв.

Рус.: улитка зернистая карпатская

Примечание. Вид имеет карпатско-подольское распространение. Название сходно с немецким и польским видовыми названиями.

Нім.: südöstliche Laubschnecke, Karpaten-Laubschnecke

Пол.: ślimak karpacki

Лат.: *Perforatella bidentata* (Gm.)

Укр.: равлик двозубий звичайний

Рус.: улитка двухзубая обыкновенная

Нім.: zweizählige Laubschnecke

Пол.: ślimak dwuzębny

Лат.: *Perforatella dibothrion* (M.v.Kim.)

Укр.: равлик двозубий великий

Примітка. Черепашка більша, ніж у попереднього виду.

Рус.: улитка двузубая большая

Примечание. Раковина крупнее, чем у предыдущего вида.

Пол.: ślimak wielkozębny

Лат.: *Plicutera lubomirskii* (Slós.)

Укр.: равлик (волохатий) Любомирського

Рус.: улитка (волосатая) Любомирского

Пол.: ślimak Lubomirskiego

Лат.: *Prostenomphalia carpathica* Vaidashnikov

Укр.: равлик зернистий чивчинський

Примітка. Вид було описано по матеріалах з Чивчинських гір (Українські Карпати).

Рус.: улитка зернистая чивчинская

Примечание. Вид был описан по материалам с Чивчинских гор (Украинские Карпаты).

Лат.: *Pseudotrachia rubiginosa* (A.Schm.)

Укр.: равлик волохатий іржавий

Рус.: улитка волосатая ржавая

Нім.: Uferlaubschnecke

Пол.: ślimak łąkowy

Лат.: *Trichia bielzi* (A.Schm.)

Укр.: равлик волохатий Більца

Рус.: улитка волосатая Бильца

Пол.: ślimak Bielza

Лат.: *Trichia hispida* (L.)

Укр.: равлик волохатий звичайний

Рус.: улитка волосатая обыкновенная

Нім.: gemeine Haarschnecke

Пол.: ślimak kosmaty

Лат.: *Trichia villosula* (Rssm.)

Укр.: равлик довговолосий

Примітка. Від інших видів роду відрізняється довшими волосками на черепашці. Аналогічно до польської видової назви.

Рус.: улитка длинноволосая

Примечание. От других видов рода отличается более длинными волосками на раковине. Аналогично польскому видовому названию.

Пол.: ślimak długowłosy

Лат.: *Urticicola umbrosa* (C.Pfr.)

Укр.: равлик зернистий кропивний

Примітка. Назва є перекладом латинської назви не виду, а роду.

Рус.: улитка зернистая крапивная

Примечание. Название является переводом латинского названия не вида, а рода.

Нім.: Schattenlaubschnecke, Brennesselschnecke

Пол.: ślimak cieniolubny

Лат.: *Xeropicta derbentina* (Кryn.)

Укр.: равлик степовий перспективний

Примітка. Від іншого вітчизняного виду роду (*X.krynickyi*) відрізняється ширшим пупком.

Рус.: улитка степная перспективная

Примечание. От другого отечественного вида рода (*X.krynickyi*) отличается более широким пупком.

Лат.: *Xeropicta krynickii* (Кryn.)

Укр.: равлик степовий Криницького

Рус.: улитка степная Криницкого

Родина Limacidae

Лат.: *Bielzia coeruleans* (M.Bielz)

Укр.: слизняк (великий) синій

Рус.: слизень (большой) синий

Пол.: pomrów błękitny

Лат.: *Lehmannia macroflagellata* Gr. et Luru

Укр.: слизняк деревний гірський

Примітка. Вид населяє гірські ліси та субальпійський пояс Карпат і Судет.

Рус.: слизень древесный горный

Примечание. Вид обитает в горных лесах и субальпийском поясе Карпат и Судет.

Нім.: Geißelschneigel

Лат.: *Lehmannia marginata* (Müll.)

Укр.: слизняк деревний звичайний

Рус.: слизень древесный обыкновенный

Нім.: Baumschneigel

Пол.: pomrów nadrzewny

*Лат.: *Lehmannia nyctelia* (Bourg.)

Укр.: слизняк деревний нічний

Примітка. Запропонована видова назва є перекладом латинської, хоча остання не є інформативною (усі слизняки мають переважно нічну активність). За зовнішніми ознаками *L. nuxtelia* неможливо відрізнити від звичайного *L. marginata*.

Рус.: слизень древесный ночной

Примечание. Предложенное видовое название – перевод латинского, хотя последнее не является информативным (все слизни имеют преимущественно ночную активность). По внешним признакам *L. nuxtelia* невозможно отличить от обычного *L. marginata*.

*Лат.: *Lehmannia valentiana* (Fér.)

Укр.: слизняк деревний оранжерейний

Примітка. Поза межами природного ареалу часто трапляється в оранжереях, теплицях та ін.

Рус.: слизень древесный оранжерейный

Примечание. Вне природного ареала часто встречается в оранжереях, теплицах и т. д.

Лат.: *Limax bielzi* Seib.

Укр.: слизняк (великий) Більца

Рус.: слизень (большой) Бильца

Лат.: *Limax cinereoniger* Wolf

Укр.: слизняк великий чорний

Рус.: слизень большой черный

Нім.: schwarzer Schneigel

Пол.: pomrów czarniawy

Лат.: *Limax flavus* L.

Укр.: слизняк великий рудий

Рус.: слизень большой рыжий

Нім.: Bierschneigel

Пол.: pomrów żółtawy

Лат.: *Limax maculatus* (Kal.)

Укр.: слизняк великий плямистий

Рус.: слизень большой пятнистый

Лат.: *Limax maximus* L.

Укр.: слизняк великий (звичайний)

Рус.: слизень большой (обыкновенный)

Нім.: großer Schneigel

Пол.: pomrów wielki

Лат.: *Malacolimax tenellus* Müll.

Укр.: слизняк великий жовтий

Примітка. Видова назва не є перекладом латинської (ніжний), а відображає колір тіла.

Рус.: слизень большой желтый

Примечание. Видовое название не является переводом латинского (нежный), а характеризует цвет тела.

Нім.: Pilzschneigel

Пол.: pomrów cytrynowy

Родина Milacidae

Лат.: *Tandonia cristata* (Kal.)

Укр.: слизняк кільовий кримський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з південного Криму.

Рус.: слизень килевой крымский

Примечание. Вид был описан по материалам из южного Крыма.

Лат.: *Tandonia kaleniczenkoi* (Cl.)

Укр.: слизняк кільовий Калениченка

Рус.: слизень килевой Калениченко

Лат.: *Tandonia kusceri* (Wagn.)

Укр.: слизняк кільовий великий

Примітка. Відрізняється від двох інших вітчизняних видів роду значно більшими розмірами.

Рус.: слизень килевой большой

Примечание. Отличается от двух других отечественных видов рода значительно большими размерами.

Родина Orculidae

Лат.: *Argna bielzi* (Rssm.)

Укр.: равлик бочкуватий Більца

Рус.: улитка бочковатая Бильца

Пол.: poczwarówka Bielza

Лат.: *Lauria cylindracea* (Da Costa)

Укр.: равлик бочкуватий приморський

Примітка. Вид населяє приморські райони.

Рус.: улитка бочковатая приморская

Примечание. Вид населяет приморские районы.

Нім.: genabelte Puppenschnecke

*Лат.: *Orcula dolium* (Drap.)

Укр.: равлик бочкуватий звичайний

Примітка. Типовий вид родини.

Рус.: улитка бочковатая обыкновенная

Примечание. Типовой вид семейства.

Нім.: große Fäbchenschnecke

Пол.: poczwarówka okazała

Лат.: *Sphyradium doliolum* (Brug.)

Укр.: равлик бочкуватий малий

Примітка. Черепашка дрібніша, ніж у попереднього виду. Запропонована назва відповідає німецькій видовій назві.

Рус.: улитка бочковатая малая

Примечание. Раковина мельче, чем у предыдущего вида. Соответствует немецкому видовому названию.

Нім.: kleine Fäbchenschnecke

Пол.: poczwarówka maczugowata

Родина Pomatiasidae

*Лат.: *Pomatias elegans* (Müll.)

Укр.: равлик кришечковий елегантний

Рус.: улитка крышечковая элегантная

Нім.: schöne Landdeckelschnecke

Лат.: *Pomatias rivulare* (Eichw.)

Укр.: равлик кришечковий струмковий

Рус.: улитка крышечковая ручьевая

Родина Pupillidae

?Лат.: *Pupilla bigranata* (Rssm.)

Укр.: равлик моховий малий

Примітка. Від типового виду роду (*P. muscorum*) відрізняється меншими розмірами. Деякі автори не визнають видової самостійності *P. bigranata* та вважають її дрібною формою *P. muscorum* або *P. triplicata*.

Рус.: улитка моховая малая

Примечание. От типового вида рода (*P. muscorum*) отличается меньшими размерами. Некоторые авторы не признают видовой самостоятельности *P. bigranata* и считают ее мелкой формой *P. muscorum* или *P. triplicata*.

Лат.: *Pupilla muscorum* (L.)

Укр.: равлик моховий звичайний

Примітка. Типовий вид рода.

Рус.: улитка моховая обыкновенная

Примечание. Типовой вид рода.

Нім.: Moospuppenschnecke

Пол.: poczwarówka pospolita

Лат.: *Pupilla sterri* (Voith)

Укр.: равлик моховий опуклий

Примітка. Черепашка відрізняється від черепашки *P. muscorum* більш опуклими обертками.

Рус.: улитка моховая выпуклая

Примечание. Раковина отличается от раковины *P. muscorum* более выпуклыми оборотами.

Нім.: gestreifte Puppenschnecke

Пол.: poczwarówka sklepiąna

Лат.: *Pupilla triplicata* (Stud.)

Укр.: равлик моховий тризубий

Рус.: улитка моховая трехзубая

Нім.: dreizählige Puppenschnecke

Пол.: poczwarówka trójzębna

Родина Pyramidulidae

Лат.: *Pyramidula rupestris* (Drap.)

Укр.: равлик пірамідальний (звичайний)

Рус.: улитка пирамидальная (обыкновенная)

Нім.: Felsenpyramidenschnecke

Пол.: piramidka naskalna

Родина Succineidae

Лат.: *Oxyloma dunkeri* (L.Pfr.) (= *hungarica* (Hazay))

Укр.: бурштинівка угорська

Примітка. Назва відповідає синонімічній латинській видовій назві.

Рус.: янтарка венгерская

Примечание. Название соответствует синонимическому латинскому видовому названию.

Пол.: bursztynka węgierska

Лат.: *Oxyloma elegans* (Risso)

Укр.: бурштинівка струнка

Примітка. У назві відображено форму черепашки. Подібна до німецької і польської видових назв.

Рус.: янтарка стройная

Примечание. Название характеризует форму раковины. Сходно с немецким и польским видовыми названиями.

Нім.: schlanke Bernsteinschnecke

Пол.: bursztynka wysmukła

Лат.: *Oxyloma hungarica* (див. *O. dunkeri*)

Лат.: *Oxyloma sarsii* (Esmark)
 Укр.: бурштинівка Сарса
 Рус.: янтарка Сарса
 Нім.: rötliche Bernsteinschnecke

Лат.: *Succinea putris* (L.)
 Укр.: бурштинівка звичайна
 Рус.: янтарка обыкновенная
 Нім.: gemeine Bernsteinschnecke
 Пол.: bursztyнка pospolita

Лат.: *Succinella oblonga* (Drap.)
 Укр.: бурштинівка мала

Примітка. Найдрібніший з вітчизняних видів родини. Запропонована назва відповідає німецькій видовій назві. Латинська назва “oblonga” перекладається як “видовжений”.

Рус.: янтарка маля

Примечание. Наиболее мелкий из отечественных видов семейства. Соответствует немецкому видовому названию. Латинское название “oblonga” означает “удлиненный”.

Нім.: kleine Bernsteinschnecke
 Пол.: bursztyнка podłużna

Родина Valloniidae

Лат.: *Acanthinula aculeata* (Müll.)
 Укр.: равлик (дерновий) колючий
 Рус.: улитка (дерновая) колючая
 Нім.: Stachelschnecke
 Пол.: jeżynka kolczasta

Лат.: *Vallonia costata* (Müll.)
 Укр.: равлик дерновий ребристий
 Рус.: улитка дерновая ребристая
 Нім.: gerippte Grasschnecke
 Пол.: ślimaczek żeberkowy

Лат.: *Vallonia enniensis* (Gredl.)
 Укр.: равлик дерновий тирольський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з Тіроля в Австрії.

Рус.: улитка дерновая тирольская

Примечание. Вид был описан по материалам из Тироля в Австрии.

Нім.: feingerippte Grasschnecke
 Пол.: ślimaczek zapoznany

Лат.: *Vallonia excentrica* Sterki

Укр.: равлик дерновий овальний

Примітка. Черепашка та пупок, як правило, мають овальні обриси. Запропонована видова назва подібна до польської.

Рус.: улитка дерновая овальная

Примечание. Раковина и пупок имеют, как правило, овальные очертания. Предлагаемое видовое название сходно с польским.

Нім.: schiefe Grasschnecke

Пол.: ślimaczek owalny

Лат.: *Vallonia pulchella* (Müll.)

Укр.: равлик дерновий гładкий, або гładенький

Примітка. На черепащці відсутні реберця, як у *V.costata* або *V.enniensis*. Запропонована видова назва подібна до польської та німецької.

Рус.: улитка дерновая гладкая

Примечание. На раковине отсутствуют ребрышки, как у *V.costata* или *V.enniensis*. Предложенное видовое название сходно с польским и немецким.

Нім.: glatte Grasschnecke

Пол.: ślimaczek gładki

Семейство Vertiginidae

Лат.: *Columella columella* (Mart.)

Укр.: равлик-завиток високий

Примітка. Назва відображає форму черепашки порівняно з черепашкою спорідненого виду – *C.edentula*. Аналогічно до німецької видової назви.

Рус.: улитка-завиток высокая

Примечание. Название характеризует форму раковины по сравнению с раковиной родственного вида – *C.edentula*. Аналогично немецкому видовому названию.

Нім.: hohe Windelschnecke

Лат.: *Columella edentula* (Drap.)

Укр.: равлик-завиток беззубий

Рус.: улитка-завиток беззубая

Нім.: zahnlose Windelschnecke

Пол.: poczwarówka bezzębna

Лат.: *Truncatellina claustralis* (Gredl.)

Укр.: равлик-завиток південний

Примітка. Вид розповсюджений, переважно, в Південній Європі.

Рус.: улитка-завиток южная

Примечание. Вид распространен, в основном, в Южной Европе.

Нім.: helle Zylinderwindelschnecke

Лат.: *Truncatellina costulata* (Nilss.)

Укр.: равлик-завиток ребристый

Рус.: улитка-завиток ребристая

Нім.: wulstige Zylinderwindelschnecke

Пол.: poczwarówka żeberkowana

Лат.: *Truncatellina cylindrica* (Fér.)

Укр.: равлик-завиток циліндричний

Рус.: улитка-завиток цилиндрическая

Нім.: Zylinderwindelschnecke

Пол.: poczwarówka malutka

Лат.: *Vertigo alpestris* Ald.

Укр.: равлик-завиток альпійський

Рус.: улитка-завиток альпийская

Нім.: Alpenwindelschnecke

Пол.: poczwarówka alpejska

Лат.: *Vertigo antivertigo* (Drap.)

Укр.: равлик-завиток широкий

Примітка. У назві відображено форму черепашки.

Рус.: улитка-завиток широкая

Примечание. Название характеризует форму раковины.

Нім.: Sumpfwindelschnecke

Пол.: poczwarówka rozdęta

*Лат.: *Vertigo arctica* (Wallenberg) (= *V. modesta* (Say))

Укр.: равлик-завиток арктичний

Рус.: улитка-завиток арктическая

Нім.: arktische Windelschnecke

Пол.: poczwarówka północna

*Лат.: *Vertigo genesii* (Gredl.)

Укр.: равлик-завиток однозубий

Примітка. На відміну від інших видів роду *Vertigo* устя черепашки без зубів або з одним слабо розвиненим паріетальним зубом. [Вид, проте, часто об'єднують з *V. geyeri*, який має до чотирьох зубів].

Рус.: улитка-завиток однозубая

Примечание. В отличие от других видов рода *Vertigo* устье раковины без зубов или с одним слабо развитым парietальным зубом. [Вид, однако, часто смешивают с *V. geyeri*, имеющим до четырех зубов].

Нім.: blanke Windelschnecke

Лат.: *Vertigo geyeri* Lindh.

Укр.: равлик-завиток чотиризубий

Примітка. В усті черепашки найчастіше 4 зуби. Запропонована видова назва аналогічна німецькій “vierzähmig” (чотиризубий).

Рус.: улитка-завиток четырехзубый

Примечание. В устье раковины чаще всего 4 зуба. Аналогично немецкому видовому названию “vierzähmig” (четырезубый).

Нім.: vierzählige Windelschnecke

Лат.: *Vertigo modesta* (див. *V. arctica*)

Лат.: *Vertigo pusilla* Müll.

Укр.: равлик-завиток малий

Рус.: улитка-завиток малая

Нім.: linksgewundene Windelschnecke

Пол.: poczwarówka drobna

Лат.: *Vertigo pygmaea* (Drap.)

Укр.: равлик-завиток карликовий

Рус.: улитка-завиток карликовая

Нім.: gemeine Windelschnecke

Пол.: poczwarówka karliczka

Лат.: *Vertigo substriata* (Jeffr.)

Укр.: равлик-завиток покреслений

Рус.: улитка-завиток исчерченная

Нім.: gestreifte Windelschnecke

Пол.: poczwarówka prążkowana

Лат.: *Vertilla angustior* (Jeffr.)

Укр.: равлик-завиток лівозакручений

Примітка. На відміну від більшості представників родини черепашка закручена ліворуч.

Рус.: улитка-завиток левозавитая

Примечание. В отличие от большинства представителей семейства имеет левозавитую раковину.

Нім.: schmale Windelschnecke

Пол.: poczwarówka zwężona

Родина Vitrinidae

*Лат.: *Eucobresia diaphana* (Drap.)

Укр.: равлик скляний вухатий

Примітка. Назва відображає форму черепашки. Аналогічна польській і німецькій видовим назвам.

Рус.: улитка стеклянная ушастая

Примечание. Название характеризует форму раковины. Аналогично польскому и немецкому.

Нім.: ohrförmige Glasschnecke
Пол.: przeźrotka uszkowata

Лат.: *Eucobresia nivalis* (Dum. et Mort.)

Укр.: равлик скляний сніговий

Рус.: улитка стеклянная снеговая

Нім.: Almglasschnecke

Пол.: przeźrotka alpejska

Лат.: *Phenacolimax annularis* (Stud.)

Укр.: равлик скляний покреслений

Примітка. Черепашка виду має характерну скульптуру з грубих поперечних зморшок. Німецька видова назва – “альпійський”, хоча вид розповсюджений значно ширше, трапляється навіть на Кавказі та в Середній Азії.

Рус.: улитка стеклянная исчерченная

Примечание. Раковина вида имеет характерную скульптуру из грубых поперечных морщин. Немецкое видовое название – “альпийская”, хотя вид распространен значительно шире, встречается даже на Кавказе и в Средней Азии.

Нім.: Alpenglasschnecke

Лат.: *Semilimax kotulae* (West.)

Укр.: напівслизняк гірський

Примітка. Населяє гірські ліси. Німецька видова назва “Bergglasschnecke” – “равлик скляний гірський”.

Рус.: полуслизень горный

Примечание. Населяет горные леса. Немецкое видовое название “Bergglasschnecke” – “улитка стеклянная горная”.

Нім.: Bergglasschnecke

Пол.: przeźrotka Kotuli

Лат.: *Semilimax semilimax* (Fér.)

Укр.: напівслизняк звичайний

Рус.: полуслизень обыкновенный

Нім.: weitmündige Glasschnecke

Пол.: przeźrotka wydłużona

Лат.: *Vitrina pellucida* (Müll.)

Укр.: равлик скляний звичайний

Рус.: улитка стеклянная обыкновенная

Нім.: kugelige Glasschnecke

Пол.: przeźrotka szklista

Родина Zonitidae

Лат.: *Aegopinella epipedostoma* (Fagot)

Укр.: равлик блискучий плоскоротий

Примітка. Латинська видова назва та її український переклад характеризують форму черепашки зі сплюсненим верхнім краєм устя.

Рус.: улитка блестящая плоскоротая

Примечание. Латинское видовое название и его русский перевод характеризуют форму раковины с уплощенным верхним краем устья.

Нім.: verkannte Glanzschnecke

Лат.: *Aegopinella minor* (Stab.)

Укр.: равлик блискучий малий

Рус.: улитка блестящая малая

Нім.: wärmeliebende Glanzschnecke

Лат.: *Aegopinella nitens* (Gm.)

Укр.: равлик блискучий кривий

Примітка. Устя черепашки сильно витягнуте униз та праворуч.

Рус.: улитка блестящая косая

Примечание. Устье раковины сильно скошено вниз и направо.

Нім.: weitmündige Glanzschnecke

Пол.: szklarka łśniąca

Лат.: *Aegopinella nitidula* (Drap.)

Укр.: равлик блискучий червонуватий

Примітка. Черепашка зверху червонувато-бурштинова. Запропонована назва відповідає німецькій видовій назві.

Рус.: улитка блестящая красноватая

Примечание. Раковина сверху красновато-янтарная. Соответствует немецкому видовому названию.

Нім.: götliche Glanzschnecke

Пол.: szklarka zwodnicza

Лат.: *Aegopinella pura* (Ald.)

Укр.: равлик (блискучий) чистий

Рус.: улитка (блестящая) чистая

Нім.: kleine Glanzschnecke

Пол.: szklarka blada

Лат.: *Nesovitrea hammonis* (Ström)

Укр.: равлик блискучий покреслений

Примітка. Верхня поверхня черепашки вкрита глибокими радіальними лініями. Запропонована назва відповідає німецькій родовій назві *Nesovitrea*.

Рус.: улитка блестящая исчерченная

Примечание. Верхняя поверхность раковины покрыта глубокими радиальными линиями. Соответствует немецкому названию рода *Nesovitrea*.

Нім.: braune Streifenglanzschnecke

Пол.: szklarka żeberkowana

Лат.: *Nesovitrea petronella* (L.Pfr.)

Укр.: равлик блискучий зеленкуватий

Примітка. На відміну від *N.hammonis* має білу або зеленкувато-білу черепашку. Запропонована видова назва подібна до польської.

Рус.: улитка блестящая зеленоватая

Примечание. В отличие от *N.hammonis* имеет белую или зеленовато-белую раковину. Предложенное видовое название сходно с польским.

Нім.: weiße Streifenglanzschnecke

Пол.: szklarka zielonawa

*Лат.: *Oxuchilus alliarius* (Mill.)

Укр.: равлик кислий часниковий

Рус.: улитка кислая чесночная

Нім.: Knoblauchglanzschnecke

Пол.: szklarka czosnkowa

*Лат.: *Oxuchilus cellarius* (Müll.)

Укр.: равлик кислий льоховий

Рус.: улитка кислая подвальная

Нім.: Kellerglanzschnecke

Пол.: szklarka błyszcząca

Лат.: *Oxuchilus deilus* (Bourg.)

Укр.: равлик кислий кримський

Примітка. Вид розповсюджений у Гірському Криму.

Рус.: улитка кислая крымская

Примечание. Вид распространен в Горном Крыму.

Лат.: *Oxuchilus depressus* (Sterki)

Укр.: равлик кислий плаский

Примітка. Назва відображає форму черепашки. Подібно до польської видової назви.

Рус.: улитка кислая плоская

Примечание. Название характеризует форму раковины. Сходно с польским видовым названием.

Пол.: szklarka płaska

Лат.: *Oxuchilus diaphanellus* (Kryn.)

Укр.: равлик кислий таврійський

Примітка. Вид розповсюджений у Гірському Криму.

Рус.: улитка кислая таврическая

Примечание. Вид обитает в Горном Крыму.

Лат.: *Oxychilus draparnaudi* (Beck)

Укр.: равлик кислий Драпарно

Рус.: улитка кислая Драпарно

Нім.: große Glanzschnecke

Пол.: szklarka Draparnauda

Лат.: *Oxychilus glaber* (Rssm.)

Укр.: равлик кислий гладкий, або гладенький

Рус.: улитка кислая гладкая

Нім.: glatte Glanzschnecke

Пол.: szklarka gładka

Лат.: *Oxychilus inopinatus* (Uličný)

Укр.: равлик кислий степовий

Примітка. Населяє переважно відкриті сухі біотопи.

Рус.: улитка кислая степная

Примечание. Населяет обычно открытые сухие биотопы.

Пол.: szklarka okazała

Лат.: *Oxychilus kobelti* (Lindh.)

Укр.: равлик кислий Кобельта

Рус.: улитка кислая Кобельта

Лат.: *Oxychilus orientalis* (Cl.)

Укр.: равлик кислий карпатський

Примітка. Карпатський вид. Аналогічно до польської видової назви.

Рус.: улитка кислая карпатская

Примечание. Карпатский вид. Аналогично польскому видовому названию.

Пол.: szklarka karpacka

Лат.: *Oxychilus subeffusus* (Bttg.)

Укр.: равлик кислий кавказський

Примітка. Назва відображає особливості географічного розповсюдження виду.

Рус.: улитка кислая кавказская

Примечание. Название характеризует географическое распространение вида

Лат.: *Oxychilus translucidus* (Mort.)

Укр.: равлик кислий прозорий

Рус.: улитка кислая прозрачная

? Лат.: *Vitrea botterii* (L.Pfr.)

Укр.: равлик кришталевий південний

Примітка. Назва відображає особливості географічного розповсюдження виду. Не виключено, що *V. botterii* є лише синонімом *V. contracta*.

Рус.: улитка хрустальная южная

Примечание. Название характеризует географическое распространение вида. Не исключено, что *V. botterii* является только синонимом *V. contracta*.

Лат.: *Vitrea contracta* (West.)

Укр.: равлик кришталевий стиснутий

Рус.: улитка хрустальная сжатая

Нім.: weitgenabelte Kristallschnecke

Пол.: szklarka ścieśniona

Лат.: *Vitrea crystallina* (Müll.)

Укр.: равлик кришталевий звичайний

Примітка. Від видової назви “crystallina” утворена вітчизняна назва роду *Vitrea* – “равлики кришталеві”. Типовим видом роду є, проте, не *V. crystallina*, а *V. diaphana*.

Рус.: улитка хрустальная обыкновенная

Примечание. От видового названия “crystallina” образовано отечественное название рода *Vitrea* – “улитки хрустальные”. Типовым видом рода является, однако, не *V. crystallina*, а *V. diaphana*.

Нім.: gemeine Kristallschnecke

Пол.: szklarka kryształowa

Лат.: *Vitrea diaphana* (Stud.)

Укр.: равлик кришталевий закритий

Примітка. Пупок черепашки повністю закритий колумелярним краєм устя.

Рус.: улитка хрустальная закрытая

Примечание. Пупок раковины полностью закрыт колумелярным краем устья.

Нім.: ungenabelte Kristallschnecke

Пол.: szklarka przezroczysta

? Лат.: *Vitrea iphigeniae* (Lindh.)

Укр.: равлик кришталевий сімеїзький

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з околиць Нового Сімеїза (Крим). Анатомічно вид не досліджувався, а за ознаками черепашки є подібним до *Oxychilus subeffusus*. Можливо, *V. iphigeniae* слід вважати синонімом останнього.

Рус.: улитка хрустальная симеизская

Примечание. Вид был описан по материалам из окрестностей Нового Симеиза (Крым). Анатомически вид не исследовался, а по признакам раковины похож на

Oxuchilus subeffusus. Возможно, *V. iphigeniae* следует считать синонимом последнего.

Лат.: *Vitrea nadejdae* (Lindh.)

Укр.: равлик кришталевий кримський

Примітка. Вид був описаний по матеріалах з Криму.

Рус.: улитка хрустальная крымская

Примечание. Вид был описан по материалам из Крыма.

Лат.: *Vitrea opinata* (див. *Oxuchilus inopinatus*)

Лат.: *Vitrea pygmaea* (Bttg.)

Укр.: равлик кришталевий карликовий

Рус.: улитка хрустальная карликовая

Лат.: *Vitrea subeffusa* (див. *Oxuchilus subeffusus*)

Лат.: *Vitrea subrimata* (Reinh.)

Укр.: равлик кришталевий проколотий

Примітка. Пупок дуже вузький, ніби проколотий, іноді закритий роговою плівкою.

Рус.: улитка хрустальная проколота

Примечание. Пупок очень узкий, проколовидный, иногда закрыт роговой пленкой.

Нім.: enggenabelte Kristallschnecke

Пол.: szklarka nakłuta

Лат.: *Vitrea transsylvanica* (Cl.)

Укр.: равлик кришталевий трансильванський

Рус.: улитка хрустальная трансильванская

Пол.: szklarka siedmiogrodzka

Післямова

Хоча перші спроби створення вітчизняної малакологічної номенклатури було зроблено в Україні ще наприкінці XIX – на початку XX ст., загальноживана система українських наукових назв для наземних молосків відсутня до цього часу. В даній роботі вперше запропоновано українські назви для всіх видів наземної малакофауни України, а також їх російські аналоги. Сподіваємось, що це сприятиме популяризації малакологічних знань, і що “безіменні” равлики та слизняки отримають, нарешті, назви, зрозумілі не лише для спеціалістів. Роботи такого напрямку та обсягу завжди потребують деяких подальших змін, доповнень або уточнень. Це стосується як самих назв, так і даних щодо видового складу наземної малакофауни України. Отже, ми будемо вдячні за відгуки та критичні зауваження, а також за будь-яку інформацію щодо народних і наукових, українських і російських назв наземних молосків. Дану інформацію просимо надсилати за адресою:

Україна, 79008, м.Львів, вул.Театральна, 18, Державний природознавчий музей НАН України, Сверловій Ніні В’ячеславівні.

Послесловие

Хотя первые попытки создания отечественной малакологической номенклатуры на Украине были предприняты еще в конце XIX – начале XX в., общепринятая система украинских научных названий для наземных моллюсков отсутствует до настоящего времени. В данной работе впервые предложены украинские названия для всех видов наземной малакофауны Украины, а также их русские аналоги. Мы надеемся, что это будет способствовать популяризации малакологических знаний, и что “безымянные” улитки и слизи получат, наконец, названия, понятные не только для специалистов. Очевидно, что работы такого направления и объема всегда требуют некоторых дальнейших изменений, дополнений или уточнений. Это касается не только самих названий, но и данных о видовом составе наземной малакофауны Украины. Поэтому, мы будем благодарны за отзывы и критические замечания, а также за любую информацию о народных и научных, украинских и русских названиях наземных моллюсков. Данную информацию просим присылать по адресу:

Украина, 79008, г.Львов, ул.Театральная, 18, Государственный природоведческий музей НАН Украины, Сверловой Нине Вячеславовне.

Література

1. *Акимушкин И.И.* Мир животных: беспозвоночные. Ископаемые животные. – М.: Мысль, 1991. – 382 с.
2. *Бацьков Е.Г., Благосклонов К.Н.* Зоология: Учеб. для сред. с.-х. учеб. завед. по спец. “Защита растений”. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. школа, 1985. – 367 с.
3. Биологический энциклопедический словарь / ред. М.С.Гиляров. – 2-е изд., исправл. – М.: Сов. энциклопедия, 1989. – 864 с.
4. *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. I. – Львів, 1864. – 18 с.
5. *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. II. – Львів, 1869. – 40 с.
6. *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. IV. – Львів, 1872. – 23 с.
7. *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. V. – Львів, 1872. – 40 с.
8. *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. VI. – Львів, 1879. – 24 с.
9. *Верхратский І.* Нові знадоби до номенклатури і термінології природописної, народної // Збірник математично-природописно-лікарської секції НТШ. – Львів: Друкарня НТШ, 1908. – Т.12. – С.1-84.
10. *Верхратський І., Мельник М.* Зоологія на низшій класі середніх шкіл. – Львів: Українська книгарня і антикварня, 1922. – 187 с.
11. *Властов Б.В., Матекін П.В.* Класс Брюхоногие моллюски (Gastropoda) // Жизнь животных. – Т.2. – М.: Просвещение, 1988. – С.14-65.
12. *Догель В.А.* Зоология беспозвоночных. Учебник для ун-тов. – Изд. 6-е, перераб. – М.: Высш. школа, 1975. – 560 с.
13. *Здун В.И.* Моллюски // Украинские Карпаты. Природа. – Киев: Наук. думка, 1988. – С.161-164.
14. *Козлов М.А., Олигер И.М.* Школьный атлас-определитель беспозвоночных. – М.: Просвещение, 1991. – 207 с.
15. *Лихарев И.М.* Клаузилииды (Clausiliidae) // Фауна СССР. Моллюски. – Т.3, вып.4. Нов. сер., № 83. – М.-Л.: Наука, 1962. – 317 с.
16. *Лихарев И.М., Виктор А.Й.* Слизни фауны СССР и сопредельных стран (Gastropoda terrestria nuda) // Фауна СССР. – Т.3, вып.5. Нов. сер., № 122. – Л.: Наука, 1980. – 438 с.
17. *Лихарев И.М., Раммельмейер Е.С.* Наземные моллюски фауны СССР // Определители по фауне СССР. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1952. – Т.43. – 512 с.
18. *Мазурмович Б.М.* Безхребетні тварини. – Київ: Радянська школа, 1974. – 150с.
19. *Мазурмович Б.Н., Коваль В.П.* Практикум з зоології безхребетних. – Київ: Вища школа, 1977. – 232 с.
20. *Молис С.А.* Книга для чтения по зоологии: Для учащихся 6-7 кл. – М.: Просвещение, 1986. – 224 с.
21. *Нидон К.* и др. Растения и животные: Руководство для натуралиста: Пер. с нем. – М.: Мир, 1991. – 263 с.

22. Полевая практика по зоологии беспозвоночных. Пособие для студентов / ред. В.А.Мухин. – Волгоград: Изд-во Волгогр. пед. ин-та, 1973. – 123 с.
23. *Попов В.Н.* Наземные моллюски // Вопросы развития Крыма. – Вып.13. – Симферополь: Таврия-плюс, 1999. – С.136-137.
24. *Савчук М.П.* Зоологія безхребетних. – 2-е вид. – Київ: Радянська школа, 1965. – 503 с.
25. *Сверлова Н.В.* О необходимости создания единой системы отечественных названий наземных моллюсков // Вісник Житомирського пед. ун-ту. – Вип.10. – Житомир, 2002. – С.37-40.
26. *Фролова Е.Н., Щербина Т.В., Михина Т.Н.* Практикум по зоологии беспозвоночных: Учеб. пособие для студентов биол. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., перераб. – М.: Просвещение, 1985. – 231 с.
27. Червона книга України. Тваринний світ / ред. М.М.Щербак. – Київ: Українська енциклопедія, 1994. – 464 с.
28. *Шилейко А.А.* Наземные моллюски надсемейства Helicoidea // Фауна СССР. Моллюски. – Т.3, вып.6. Нов. сер., № 117. – Л.: Наука, 1978. – 384 с.
29. *Шилейко А.А.* Наземные моллюски подотряда Pupillina фауны СССР (Gastropoda, Pulmonata, Geophila) // Фауна СССР. Моллюски. – Т.3, вып.3. Нов.сер., N 130. – Л.: Наука, 1984. – 399 с.
30. *Щоголів І., Паночіні С.* Назви безхребетних тварин Evertebrata (проект) // Словник зоологічної номенклатури. – Київ: Державне видавництво України, 1928. – Ч.3. – 188 с.
31. *Jungbluth J.H.* Deutsche Namen für einheimische Schnecken und Muscheln (Gastropoda et Bivalvia) // Malak. Abh. Mus. Tierkde. Dresden. – 1984. – B.10. – S.79-94.
32. *Kerney M.P., Cameron R.A.D., Jungbluth J.H.* Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. – Hamburg; Berlin: Parey, 1983. 384 s.
33. *Pokryszko B.M.* The Vertiginidae of Poland (Gastropoda: Pulmonata: Pupilloidea) – a systematic monograph // Ann. Zool. – 1990. – Т.43, Nr 8. – P.133-257.
34. *Urbanski J.* Krajowe ślimaki i małże. – Warszawa, 1957. – 276 s.

Алфавітний покажчик латинських назв Алфавитный указатель латинских названий

- Acanthinula 49
 Acicula 24
acicula, Cecilioides **37**
 Aciculidae 7, 12, **15**, 24
 Acmidae (Aciculidae)
aculeata, Acanthinula **49**
 Aegopinella 54
aethiops petrii, Arianta 38
agreste, Deroceras 5, 9, 10, 14, **24**
 Agriolimacidae **15**, 24
albescens, Helix **39**
alderi, Euconulus **37**
alliarius, Oxychilus **55**
alpestris, Vertigo **51**
angustior, Vertilla **52**
annularis, Phenacolimax **53**
antivertigo, Vertigo **51**
arbustorum, Arianta 9, 14, **38**
arctica, Vertigo **51**
 Argna 46
 Arianta 38
 Arion 7, 12, 26
 Arionidae 7, 12, **15**, 26
aspersa, Cryptomphalus **38**
avenacea, Chondrina **28**
bakowskii, Edentiella **40**
 Balea 29
banatica, Drobacia **39**
bigranata, Pupilla **47**
bidens, Brephulopsis **27**
bidentata, Clausilia **30**
bidentata, Perforatella **42**
bielzi, Argna **46**
bielzi, Chondrula **27**
bielzi, Limax **45**
bielzi, Trichia **43**
 Bielzia 44
 Bilania 35
biplicata, Balea **29**
boettgeri, Bilania **35**
 Boettgerilla 27
 Boettgerillidae **15**, 27
botterii, Vitrea **57**
 Bradybaena 27
 Bradybaenidae **15**, 27
 Brephulopsis 27
brevipes, Daudebardia **35**
 Bulgarica 30
 Buliminidae 7, 12, **16**, 27
calophana, Carpathica **35**
cana, Bulgarica **30**
canalifera, Mentissa **31**
candicans, Helicella **41**
 Carpathica 35
carpathica, Prostenomphalia **43**
carthusiana, Monacha **42**
 Carychiidae (Ellobiidae)
 Carychium 35
 Cecilioides 37
cellarius, Oxychilus **55**
 Cepaea 7, 9, 12, 14, **18**, 38
cerata, Cochlodina **31**
 Cernuella **19**, 40
 Chondrina 28
 Chondrinidae **16**, 28
 Chondrula 27
cinereoniger, Limax **45**
circumscriptus, Arion **26**
 Clausilia 30
 Clausiliidae 7, 8, 12, 13, **16**, 29
claustralis, Truncatellina **50**
clianta clienta, Chondrina **28**
 Cochlicopa 8, 13, **34**
 Cochlicopidae 8, 14, **17**, 34
 Cochlodina 31
coerulans, Bielzia **44**
 Columella 50
columella, Columella **50**
commutata, Cochlodina **31**
contracta, Vitrea **57**
costata, Vallonia **49**
costulata, Truncatellina **50**
cristata, Tandonia **46**
cruciata, Clausilia **30**
 Cryptomphalus **19**, 38
crystallina, Vitrea **57**
cyliindracea, Lauria **46**
cylindrica, Brephulopsis **27**
cylindrica, Truncatellina **50**
 Daudebardia 35
 Daudebardiidae 9, 14, **17**, 35
deilus, Oxychilus **55**
dejecta, Helicopsis **41**
depressus, Oxychilus **55**
derbentina, Xeropicta **44**

- Deroceras 24
diaphana, *Eucobresia* **52**
diaphana, *Vitrea* **57**
diaphanellus, *Oxychilus* **55**
dibothrion, *Perforatella* **43**
 Discus 36
distinctus, *Arion* **26**
doliolum, *Sphyradium* **47**
dolium, *Orcula* **46**
draparnaudi, *Oxychilus* **56**
 Drobacia 39
dubia, *Clausilia* **30**
dunkeri, *Oxyloma* **48**
 Edentiella **19**, 40
edentula, *Columella* **50**
elata, *Vestia* **33**
elegans, *Oxyloma* **48**
elegans, *Pomatias* **47**
 Ellobiidae **17**, 35
 Ena 27
 Endodontidae **17**, 36
 Enidae (Buliminidae)
enniensis, *Vallonia* **49**
 Eobania 39
epipedostoma, *Aegopinella* **54**
 Eucobresia 52
 Euconulidae **17**, 37
 Euconulus 37
 Euomphalia 40
exscentrica, *Vallonia* **49**
fallax, *Balea* **29**
fasciatus, *Arion* **26**
 Faustina 39
faustina, *Faustina* **39**
 Ferussaciidae **18**, 37
filimargo, *Helicopsis* **41**
filograna, *Ruthenica* **33**
flavus, *Limax* **45**
frumentum, *Granaria* **29**
fruticola, *Monacha* **42**
fruticum, *Bradybaena* 5, 7, 10, 12, 15, 27
fulvus, *Euconulus* **37**
 Gastrodontidae **18**, 37
genesii, *Vertigo* **51**
geyeri, *Vertigo* **51**
gibber, *Thoanteus* **28**
glaber, *Oxychilus* 8, 13, **56**
gracilicosta, *Mentissa* **33**
 Granaria 29
gulo, *Vestia* **33**
hammonis, *Nesovitrea* **54**
 Helicella 9, 14, **19**, 41
 Helicidae 7, 9, 12, 14, **18**, 38
 Helicodiscus 36
 Helicopsis 9, 14, **19**, 41
 Helix 7, 12, **18**, 39
hispidula, *Trichia* **43**
hortensis, *Arion* **26**
hortensis, *Cepaea* **38**
hungarica, *Oxyloma* (*O.dunkeri*)
 Hygromiidae 9, 14, **19**, 40
incarnata, *Monachoides* **42**
inopinatus, *Oxychilus* **56**
instabilis, *Helicopsis* **41**
iphigena (Macrogastra)
iphigeniae, *Vitrea* **57**
 Isognomostoma 40
isognomostoma, *Isognomostoma* (*I.personatum*)
kaleniczenkoi, *Tandonia* **46**
kobeltii, *Oxychilus* 8, 13, **56**
kotulae, *Semilimax* **53**
krynickyi, *Xeropicta* **44**
 Krynickyillus 25
kusceri, *Tandonia* **46**
 Laciniaria 31
laeve, *Deroceras* **24**
laminata, *Cochlodina* 8, 13, **31**
latestriata, *Macrogastra* **32**
 Lauria 46
 Lehmannia **21**, 44
 Limacidae 7, 12, **20**, 44
 Limax 6, 7, 11, 12, 45
lubomirskii, *Plicuteria* **43**
lubrica, *Cochlicopa* 8, 13, **34**
lubricella, *Cochlicopa* 8, 13, **34**
lucorum, *Helix* **39**
lutescens, *Helix* **40**
macroflagellata, *Lehmannia* **44**
 Macrogastra 32
maculatus, *Limax* **45**
 Malacolimax 45
marginata, *Lehmannia* 20, **44**
maximus, *Limax* 19, **45**
melanocephalus, *Krynickyillus* **25**
 Mentissa 32
 Merdigera 27
merduenianum, *Peristoma* **28**
 Milacidae **21**, 46
minimum, *Carychium* **35**
minor, *Aegopinella* **54**
modesta, *Vertigo* (*V.arctica*)
moldavicum, *Deroceras* **24**
 Monacha 9, 14, **20**, 42
 Monachoides **20**, 42

- montana*, *Ena* **27**
muscorum, *Pupilla* 7, 12, **47**
nadejdae, *Vitrea* **58**
memoralis, *Cepaea* **38**
Nesovitrea 54
nitens, *Aegopinella* 8, 13, **54**
nitens, *Cochlicopa* 8, 13, **34**
nitidula, *Aegopinella* **54**
nitidus, *Zonitoides* 8, 13, 18, **37**
nivalis, *Eucobresia* **53**
nyctelia, *Lehmannia* **44**
oblonga, *Succinella* **49**
obscura, *Merdigera* **27**
occidentale, *Deroceras* **25**
oedogyra, *Acicula* **24**
opinata, *Vitrea* (*Oxychilus inopinatus*)
Orcula 46
Orculidae **21**, 46
orientalis, *Oxychilus* 8, 13, **56**
orthostoma, *Cochlodina* **31**
Oxychilus **23**, 55
Oxyloma 48
pallens, *Boettgerilla* **27**
parcelineata, *Acicula* **24**
paulhessei, *Helicopsis* **41**
pellucida, *Vitrina* **53**
Perforatella **20**, 42
Peristoma 28
personatum, *Isognomostoma* **40**
perspectivus, *Discus* **36**
perversa, *Balea* **29**
petronella, *Nesovitrea* **55**
Phenacolimax 53
plicata, *Laciniaria* **32**
plicatula, *Macrogastra* **32**
Plicuteria **19**, 43
polita, *Acicula* **24**
pomatia, *Helix* 5, 6, 10, 11, **40**
Pomatias 47
Pomatiasidae **21**, 47
praecox, *Deroceras* **25**
Prostenomphalia **20**, 43
Pseudalinda (*Balea*)
Pseudotrichia **19**, 43
pulchella, *Vallonia* **50**
pumila, *Clausilia* **30**
Punctum 37
Pupilla 7, 12, 47
Pupillidae **21**, 47
pura, *Aegopinella* **54**
pusilla, *Vertigo* **52**
putris, *Succinea* **49**
pygmaea, *Vertigo* **52**
pygmaea, *Vitrea* **58**
pygmaeum, *Punctum* **37**
Pyramidula 48
Pyramidulidae **22**, 48
raddei, *Cecilioides* **37**
Ramusculus 28
repentina, *Cochlicopa* **34**
reticulatum, *Deroceras* 5, 10, **25**
retowskii, *Helicopsis* **41**
rhodia taurica, *Chondrina* **29**
rivulare, *Pomatias* **47**
rodnae, *Deroceras* **25**
rotundatus, *Discus* 8, 13, **36**
rubiginosa, *Pseudotrichia* **43**
ruderatus, *Discus* **36**
rufa, *Daudebardia* **35**
rupestre, *Peristoma* **28**
rupestris, *Pyramidula* **48**
Ruthenica 33
sarsii, *Oxyloma* **49**
secale, *Abida* 16
Semilimax **23**, 53
semilimax, *Semilimax* **53**
serrulata, *Serrulina* **33**
Serrulina 33
silvaticus, *Arion* **26**
singleyanus, *Helicodiscus* **36**
Sphyradium 46
stabilis, *Balea* **30**
sterri, *Pupilla* **48**
striata, *Helicopsis* **41**
strigella, *Euomphalia* **40**
sturanyi, *Deroceras* **25**
subeffusa, *Vitrea* (*Oxychilus subeffusus*)
subeffusus, *Oxychilus* **56**
subfuscus, *Arion* 6, 11, **26**
subrimata, *Vitrea* **58**
substriata, *Vertigo* **52**
subulatus, *Ramusculus* **28**
Succinea 48
Succineidae 5, 7, 9, 10, 12, 14, **22**, 48
Succinella 49
Tandonia 46
tauricum, *Deroceras* **25**
tenellus, *Malacolimax* **45**
Thoanteus 28
translucidus, *Oxychilus* **56**
transsylvanica, *Vitrea* **58**
Trichia **19**, 43
tridens, *Chondrula* **27**
tridentatum, *Carychium* **35**

- triplicata*, *Pupilla* **48**
 Truncatellina 50
tumida, *Macrogastra* **32**
turcicum, *Deroceras* **25**
turgida, *Vestia* **33**
umbrosa, *Urticicola* **44**
 Urticicola **20**, 44
valentiana, *Lehmannia* **45**
 Vallonia 49
 Valloniidae **22**, 49
velutina, *Mentissa* **32**
ventricosa, *Macrogastra* **32**
vermiculata, *Eobania* **39**
 Vertiginidae 9, 14, **22**, 50
 Vertigo 7, 12, 22, 51
 Vertilla 52
 Vestia 33
vicina, *Monachoides* **42**
villosula, *Trichia* **43**
vindobonensis, *Cepaea* **38**
virgata, *Cernuella* **40**
 Vitrea **23**, 57
 Vitrina 7, 12, 53
 Vitrinidae **23**, 52
vulgaris, *Helix* (*H.albescens*)
 Xeropicta 9, 14, **19**, 44
 Zonitidae **23**, 53
 Zonitoides 37

Алфавітний покажчик українських назв Алфавитный указатель украинских названий

- Агатівка 17, 34**
звичайна 34
середня 34
струнка 34
широка 34
- Бурштинівка 22, 48**
звичайна 49
мала 49
Сарса 49
струнка 48
угорська 48
- Даудебардія 17, 35**
карпатська 35
коротконога 35
кримська 35
руда 35
- Напівслизняк 23, 53**
гірський 53
звичайний 53
- Равлик банатський 39**
- Равлик баштоподібний 16, 27**
Більца 27
гірський 27
двозубий 27
кримський 28
лівозакручений 28
малий 27
скельний 28
стрункий 28
тризубий 27
циліндричний 27
- Равлик береговий 17, 35**
довгастий 35
малий 35
- Равлик блискучий 23, 54**
зеленкуватий 55
кривий 54
малий 54
плоскоротий 54
покреслений 54
червонуватий 54
чистий 54
- Равлик болотяний 18, 37**
звичайний 37
- Равлик бочкуватий 21, 46**
Більца 46
звичайний 46
малий 47
приморський 46
- Равлик великий 19, 38, 39**
виноградний 40
жовтуватий 40
звичайний 39
крапчастий 38
строкатий 39
- Равлик виноградний 40**
- Равлик вівсяний 28**
- Равлик волохатий 19, 40, 43**
Більца 43
Бонковського 40
довговолосий 43
звичайний 43
іржавий 43
Любомирського 43
- Равлик гарний 39**
- Равлик голчастий 15, 24**
гладенький 24
гладкий 24
карпатський 24
опуклий 24
- Равлик двозубий 20, 42**
звичайний 42
великий 43
- Равлик деревний 38**
- Равлик дерновий 22, 49**
гладенький 50
гладкий 50
колючий 49
овальний 50
ребристий 49
тірольський 49
- Равлик дисковий 17, 36**
американський 36
звичайний 36
карликовий 37
перспективний 36
плямистий 36
- Равлик-ефіоп 38**
- Равлик-завиток 22, 50**
альпійський 51
арктичний 51
беззубий 50
високий 50
карликовий 52

- лівозакручений 52
- малий 52
- однозубий 51
- південний 50
- покреслений 52
- ребристий 51
- циліндричний 51
- чотиризубий 51
- широкий 51
- Равлик замкнений 16, 29**
  - беззубий 29
  - блискучий 31
  - восковий 31
  - двозубий 30
  - західний 29
  - зубатий 31
  - карпатський 33
  - кримський 32
  - малий 30
  - мозолистий 31
  - оксамитовий 33
  - оманливий 29
  - пильчастий 33
  - пряморотий 31
  - ребристий 32
  - роздутий 32
  - сірий 30
  - сігчастий 30
  - скельний 33
  - стабільний 30
  - струмковий 33
  - стрункий 32
  - тендітний 33
  - трансильванський 33
  - хрестовий 30
  - череватий 32
- Равлик зернистий 20, 42, 43, 44**
  - карпатський 42
  - кропивний 44
  - червонуватий 42
  - чивчинський 43
- Равлик зерновий 16, 28**
  - вівсяний 28
  - кримський 29
  - пшеничний 29
  - ребристий 28
- Равлик зерноподібний 16, 28**
  - вівсяний 28
  - кримський 29
  - пшеничний 29
  - ребристий 28
- Равлик кислий 23, 55**
  - Драпарно 56
  - гладенький 56
  - гладкий 56
  - кавказький 56
  - карпатський 56
  - Кобельта 56
  - кримський 55
  - льоховий 55
  - плаский 55
  - прозорий 56
  - степовий 56
  - таврійський 55
  - часниковий 55
- Равлик колючий 49
- Равлик конічний 17, 37**
  - звичайний 37
  - малий 37
- Равлик кришечковий 21, 47**
  - елегантний 47
  - струмковий 47
- Равлик кришталевий 23, 57**
  - закритий 57
  - звичайний 57
  - карликовий 58
  - кримський 58
  - південний 57
  - проколотий 57
  - сімецький 57
  - стиснутий 57
  - трансильванський 57
- Равлик лисуватий 40
- Равлик Любомирського 43
- Равлик-монах 20, 42**
  - паперовий 42
  - чагарниковий 42
- Равлик моховий 21, 47**
  - звичайний 47
  - малий 47
  - опуклий 48
  - тризубий 48
- Равлик несправжній 19**
- Равлик підземний 18, 37**
  - звичайний 37
  - південний 37
- Равлик пірамідальний 22, 48**
  - звичайний 48
- Равлик рівнозубий 40
- Равлик розмальований 39
- Равлик пшеничний 29
- Равлик скляний 23, 52**
  - вухатий 52
  - звичайний 53

- покреслений 53
сніговий 53
- Равлик смугастий 18, 38**
австрійський 38
лісовий 38
садовий 38
- Равлик справжній 18**
- Равлик степовий 19, 40, 41, 44**
Гесе 41
звичайний 41
кільовий 41
Криницького 44
мінливий 41
оманливий 41
перспективний 44
ребристий 41
Ретовського 41
середземноморський 40
- Равлик тризубий 27
- Равлик чагарниковий 15, 27**
звичайний 27
- Равлик чистий 54
- Слизняк Більца 45
- Слизняк великий 20, 44, 45**
Більца 45
жовтий 46
звичайний 45
плямистий 45
рудий 45
синій 44
чорний 45
- Слизняк деревний 21, 44**
гірський 44
звичайний 44
нічний 44
- оранжерейний 45
- Слизняк кільовий 21, 46**
великий 46
Калениченка 46
кримський 46
- Слизняк польовий 15, 24**
гладенький 24
гладкий 24
звичайний 24
кримський 25
молдовський 24
румунський 25
сітчастий 25
судетський 25
турецький 25
червонуватий 25
чорноголовий 25
Штурани 25
- Слизняк синій 44
- Слизняк сітчастий 25
- Слизняк хробакоподібний 15, 27**
звичайний 27
- Слизняк чорноголовий 25
- Слизняк шляховий 15, 26**
блідий 26
лісовий 26
оманливий 26
плямистий 26
рудий 26
садовий 26
- Цепея 18, 38**
австрійська 38
лісова 38
садова 38
- Янтарка (див. бурштинівка)

Примітка. Жирним шрифтом виділені назви родин і родів.

Алфавітний покажчик російських назв Алфавитный указатель русских названий

- Агатовка 17, 34**
 обыкновенная 34
 средняя 35
 стройная 34
 широкая 34
- Даудебардия 17, 35**
 карпатская 35
 коротконогая 35
 крымская 35
 рыжая 35
- Полуслизень 23, 53**
 горный 53
 обыкновенный 53
- Слизень Бильца 45**
- Слизень большой 20, 44, 45**
 Бильца 45
 желтый 45
 обыкновенный 45
 пятнистый 45
 рыжий 45
 синий 44
 черный 45
- Слизень дорожный 15, 26**
 бледный 26
 лесной 26
 обманчивый 26
 пятнистый 26
 рыжий 27
 садовый 26
- Слизень древесный 21, 44**
 горный 44
 ночной 45
 обыкновенный 44
 оранжевый 45
- Слизень килевой 21, 46**
 большой 46
 Калениченко 46
 крымский 46
- Слизень полевой 5, 10, 15, 24**
 гладкий 24
 красноватый 25
 крымский 25
 молдавский 24
 обыкновенный 24
 румынский 25
 сетчатый 25
 судетский 25
- турецкий 25
 черноголовый 25
 Штурани 25
- Слизень сетчатый 5, 10, 25**
- Слизень синий 44**
- Слизень червеобразный 15, 27**
 обыкновенный 27
- Слизень черноголовый 25**
- Улитка банатская 39**
- Улитка башневидная 16, 27**
 Бильца 27
 горная 27
 двузубая 27
 крымская 28
 левозавитая 28
 малая 27
 скальная 28
 стройная 28
 трехзубая 27
 цилиндрическая 27
- Улитка блестящая 23, 54**
 зеленоватая 55
 исчерченная 55
 малая 54
 косая 54
 красноватая 54
 плоскоротая 54
 чистая 54
- Улитка большая 19, 39**
 виноградная 40
 желтоватая 40
 крапчатая 39
 обыкновенная 39
 пестрая 39
- Улитка болотная 18, 37**
 обыкновенная 37
- Улитка бочковатая 21, 46**
 Бильца 46
 малая 47
 обыкновенная 47
 приморская 46
- Улитка виноградная 5, 10, 40**
- Улитка волосатая 20, 40, 43**
 Бильца 43
 Бонковского 40
 длинноволосая 43
 Любомирского 43

- обыкновенная 43
- ржавая 43
- Улитка двузубая 20, 42**
  - большая 43
  - обыкновенная 42
- Улитка дерновая 22, 49**
  - гладкая 50
  - колючая 49
  - овальная 50
  - ребристая 49
  - тирольская 49
- Улитка дисковая 17, 36**
  - американская 36
  - карликовая 37
  - обыкновенная 36
  - перспективная 36
  - пятнистая 36
- Улитка древесная 38
- Улитка-завиток 22, 50**
  - альпийская 51
  - арктическая 51
  - беззубая 50
  - высокая 50
  - исчерченная 52
  - карликовая 52
  - левозавитая 52
  - малая 52
  - однозубая 51
  - ребристая 51
  - цилиндрическая 51
  - четырёхзубая 52
  - широкая 51
  - южная 50
- Улитка запертая 16, 29**
  - бархатная 33
  - беззубая 29
  - блестящая 31
  - вздутая 32
  - восковая 31
  - двузубая 30
  - западная 29
  - зубастая 32
  - карпатская 34
  - крестовая 30
  - крымская 32
  - малая 31
  - мозолистая 31
  - обманчивая 29
  - пильчатая 33
  - пряморотая 31
  - пузатая 32
  - ребристая 32
  - ручьевая 33
  - серая 30
  - сетчатая 30
  - скальная 33
  - стабильная 30
  - стройная 32
  - трансильванская 33
  - хрупкая 33
- Улитка зернистая 20, 42, 43, 44**
  - карпатская 42
  - крапивная 44
  - красноватая 42
  - чивчинская 43
- Улитка зерновая 16, 28**
  - крымская 29
  - овсяная 28
  - пшеничная 29
  - ребристая 29
- Улитка зерновидная 16, 28**
  - крымская 29
  - овсяная 28
  - пшеничная 29
  - ребристая 29
- Улитка игольчатая 15, 24**
  - выпуклая 24
  - гладкая 24
  - карпатская 24
- Улитка кислая 23, 55**
  - гладкая 56
  - Драпарно 56
  - кавказская 56
  - карпатская 56
  - Кобельта 56
  - крымская 55
  - плоская 55
  - подвальная 55
  - прозрачная 56
  - стенная 56
  - таврическая 56
  - чесночная 55
- Улитка колючая 49
- Улитка коническая 17, 37**
  - обыкновенная 37
  - малая 37
- Улитка красивая 39
- Улитка крышечковая 21, 47**
  - ручьевая 47
  - элегантная 47
- Улитка кустарниковая 5, 10, 16, 27**
  - обыкновенная 27
- Улитка ложная 19**
- Улитка лысеющая 41

- Улитка Любомирского 43
- Улитка-монах 19, 42**
 бумажная 42
 кустарниковая 42
- Улитка моховая 22, 47**
 выпуклая 48
 малая 47
 обыкновенная 47
 трехзубая 48
- Улитка настоящая 18**
 Улитка овсяная 28
- Улитка пирамидальная 22, 48**
 обыкновенная 48
- Улитка подземная 18, 37**
 обыкновенная 37
 южная 37
- Улитка полосатая 19, 38**
 австрийская 38
 лесная 38
 садовая 38
- Улитка прибрежная 17, 35**
 малая 35
 удлиненная 35
- Улитка пшеничная 29
- Улитка равнозубая 40
- Улитка расписная 39
- Улитка стеклянная 23, 52**
 исчерченная 53
 обыкновенная 53
 снеговая 53
 ушастая 52
- Улитка степная 19, 40, 41, 44**
 Гессе 41
- изменчивая 41
 килевая 41
 Криницкого 44
 обманчивая 41
 обыкновенная 41
 перспективная 42
 ребристая 42
 Ретовского 41
 средиземноморская 40
- Улитка трехзубая 27
- Улитка хрустальная 23, 57**
 закрытая 57
 карликовая 58
 крымская 58
 обыкновенная 57
 проколота 58
 сжатая 57
 симеизская 57
 трансильванская 58
 южная 57
- Улитка чистая 54
- Улитка-эфиоп 38
- Цепя 19, 38**
 австрийская 38
 лесная 38
 садовая 38
- Янтарка 5, 10, 22, 48**
 венгерская 48
 малая 49
 обыкновенная 49
 Сарса 49
 стройная 48

Примечание. Жирным шрифтом выделены названия семейств и родов.

Алфавітний покажчик німецьких назв Алфавитный указатель немецких названий

- Achatschnecke** 17, 34
gemeine 34
glänzende 34
kleine 34
mittlere 35
- Ackerschnecke** 15, 24
einfarbige 24
genetzte 25
- Almglasschnecke 53
Alpenglasschnecke 53
Alpenwindelschnecke 51
- Bänderschnecke** 18, 38
gerippte 38
schwarzmundige 38
weißmundige 38
- Baumschnecke 38
Baumschneigel 44
Bergglasschnecke 53
Bergturmschnecke 27
- Bernsteinschnecke** 22, 48
gemeine 49
kleine 49
rötliche 49
schlanke 48
- Bierschneigel 45
- Blindschnecke** 37
- Bodenschnecke** 18
- Brennesselschnecke 44
- Daudebardie** 17, 35
kleine 35
rötliche 35
- Divertikelschnecke 39
- Dolchschncke** 18, 37
glänzende 37
- Dreizahnturmschnecke 27
- Fäßschnecke** 21, 47
große 47
kleine 47
- Felsenpyramidenschnecke 48
Gartenwegschnecke 26
Geißelschneigel 44
Geradmund-Schließmundschnecke 31
- Glanzschnecke** 23, 54
glatte 56
große 56
kleine 54
rötliche 54
verkannte 54
- wärmeliebende 54
weitmundige 54
- Glasschnecke** 23, 53
kugelige 53
ohrförmige 53
weitmundige 53
- Grasschnecke** 22, 49
feingerippte 49
gerippte 49
glatte 50
schiefe 50
- Haarschnecke** 20, 43
gemeine 43
- Haferkornschncke** 28
feingerippte 29
- Hammerschnegel 25
- Heideschnecke** 19, 41
gestreifte 42
weiße 41
- Karpaten-Laubschnecke 42
- Kartäuserschnecke** 20, 42
- Kegelchen** 17, 37
helles 37
- Kellerglanzschnecke 55
- Kielschneigel** 21
- Knoblauchglanzschnecke 55
- Kornschnecke** 16, 28
wulstige 29
- Kristallschnecke** 23, 57
gemeine 57
enggenabelte 58
ungenabelte 57
weitgenabelte 57
- Küstenschnecke** 17
- Landdeckelschnecke** 21, 47
schöne 47
- Laubschnecke** 20, 41, 42
große 41
rötliche 42
südöstliche 42
zweizählige 42
- Maskenschnecke 40
Mittelmeer-Heideschnecke 40
Moospuppenschnecke 47
- Nadelschnecke** 15, 24
glatte 24
- Pilzschneigel 46
- Punktschnecke** 37

Puppenschnecke 22, 47

- dreizählige 48
- genabelte 46
- gestreifte 48

Pyramidenschnecke 22, 48

Schattenlaubschnecke 44

Schließmundschnecke 16, 29

- bauchige 32
- faltenrandige 32
- gefältelte 32
- gemeine 29
- gitterstreifige 30
- glatte 31
- graue 30
- keulige 31
- scharfgerippte 30
- zahnlose 29
- zierliche 33
- zweizählige 30

Schneigel 20, 44

- großer 45
- heller 25
- schwarzer 45

Schnirkelschnecke 18, 38

- gefleckte 38

Schüsselschnecke 17, 36

- braune 36
- gefleckte 36
- gekielte 36

Stachelschnecke 49

Strauschnecke 16, 27

- genabelte 27

Streifenglanzschnecke 55

- braune 55
- weiße 55

Sumpfwindelschnecke 51

Turmschnecke 16, 27

- kleine 28

Uferlaubschnecke 43

Waldwegschnecke 26

Wasserschneigel 24

Wegschnecke 15, 26

- braune 27
- gelbstreifige 26
- graue 26

Weinberschnecke 19, 38, 40

- gefleckte 38

Windelschnecke 23, 50

- arktische 51
- blanke 51
- gemeine 52
- gestreifte 52
- hohe 50
- linksgewungene 52
- schmale 52
- vierzählige 52
- zahnlose 50

Wurmacktschnecke 15, 27**Zwerghornschncke 35**

- bauchige 35
- schlanke 36

Zylinderwindelschnecke 50

- helle 50
- wulstige 51

Примітка. Жирним шрифтом виділені назви родин і родів.

Алфавітний покажчик польських назв Алфавитный указатель польских названий

- Bezoczka** 37
podziemna 37
- Bezoczkowate** 18
- Białek** 35
malutki 35
wysmukły 36
- Białkowate** 17
- Błyszczotka** 34
połyskliwa 34
- Błyszczotkowate** 17
- Bursztynka** 48
podłużna 49
pospolita 49
węgierska 48
wysmukła 48
- Bursztynkowate** 22
- Daudebardia** 35
czerwonawa 35
karpacka 35
krótkonoga 35
- Daudebardiowate** 17
- Igliczek** 24
karpacki 24
lśniący 24
- Igliczkowate** 15
- Jeżynka** 49
kolczasta 49
- Krażalek** 36
malutki 37
obły 36
ostrokrawędzisty 36
plamisty 36
- Krażałkowate** 17
- Piramidka** 48
naskalna 48
- Poczwarówka** 29, 46, 47, 50
alpejska 51
bezzębna 50
Bielza 46
drobna 52
karliczka 52
maczugowata 47
malutka 51
okazała 47
pagórkowa 29
północna 51
pospolita 47
prążkowana 52
rozdęta 51
sklepiona 48
trójzębna 48
zaostrzona 29
zwężona 52
zeberkowana 51
- Poczwarówkowate** 22, 23
- Pomrów** 24, 44
błękitny 44
cytrynowy 45
czarniawy 45
mały 24
nadrzewny 44
plamisty 25
połny 24
wielki 45
żółtawy 45
- Pomrówiowate** 20
- Przeźrotka** 53
alpejska 53
Kotuli 53
szklista 53
uszkowata 53
- Przeźrotkowate** 23
- Stożeczek** 37
drobny 37
- Stożeczkowate** 17
- Szklarka** 37, 54
blada 54
błyszcząca 55
czosnkowa 55
Draparnauda 56
gładka 56
karpacka 56
kryształowa 57
lśniąca 54
nakłuta 58
obłystek 37
okazała 56
płaska 55
przezroczysta 57
siedmiogrodzka 58
ścieśniona 57
zielonawa 55
zwodnicza 54
zeberkowana 55

Szklarkowate 23**Ślimaczek 49**

- gładki 50
- owalny 50
- zapoznany 49
- żeberkowany 49

Ślimaczkowate 22**Ślimak 19, 20, 38, 40**

- austriacki 38
- Bielza 43
- cieniolutny 44
- czerwonawy 22
- długowłosy 44
- dwuzębny 42
- gajowy 38
- kosmaty 43
- Lubomirskiego 43
- łąkowy 43
- karpacki 42
- maskowiec 40
- nadobny 39
- ogrodowy 38
- pagórkowy 41
- przydrożny 41
- wielkozębny 43
- winniczek 40
- zaroślowy 38
- zółtawy 40
- żeberkowany 42

Ślimakowate 18**Ślinik 26**

- rdzawy 27
- szary 26

Ślinikowate 15**Świdrzyk 29**

- dwufałdkowy 29
- dwuzębny 30
- fałdzisty 32
- górski 30
- karpacki 34
- krępy 33
- leśny 32
- lśniący 31
- łamliwy 30
- maczugowaty 31
- nadrzewny 30
- okazały 32
- pospolity 30
- prążkowany 31
- rozdęty 32
- siedmiogrodzki 33
- siwy 30
- stępiący 33
- śląski 31
- zwodniczy 29
- żeberkowany 32

Świdrzykowate 16**Wałkówka 27**

- górska 27
- pospolita 28
- trójzębna 27

Wałkówkowate 16**Zaroślarka 27**

- pospolita 27

Zaroślarkowate 16

Примітка. Жирним шрифтом виділені назви родин і родів.

Зміст

Передмова	5
Історія розробки української наукової номенклатури для наземних молюсків	6
Недоліки методів, уживаних у науково-популярній та навчальній літературі	8
Принципи створення єдиної системи українських наукових назв	9
Назви родин і окремих родів	15
Назви видів	24
Післямова	59
Література	60
Алфавітний покажчик латинських назв	62
Алфавітний покажчик українських назв	66
Алфавітний покажчик російських назв	69
Алфавітний покажчик німецьких назв	72
Алфавітний покажчик польських назв	74

Содержание

Предисловие	10
История разработки украинской научной номенклатуры для наземных моллюсков	11
Недостатки методов, применяемых в научно-популярной и учебной литературе	13
Принципы создания единой системы украинских научных названий	14
Названия семейств и отдельных родов	15
Названия видов	24
Послесловие	59
Литература	60
Алфавитный указатель латинских названий	62
Алфавитный указатель украинских названий	66
Алфавитный указатель русских названий	69
Алфавитный указатель немецких названий	72
Алфавитный указатель польских названий	74

Національної академії наук України
Державний природознавчий музей

Наукове видання

НАУКОВА НОМЕНКЛАТУРА НАЗЕМНИХ МОЛЮСКІВ ФАУНИ УКРАЇНИ

Відповідальний редактор О. С. Климишин

Комп'ютерний набір і верстка Н. В. Сверлова

Адреса редакції:

Україна, 79008, Львів, вул. Театральна, 18

Державний природознавчий музей НАН України

Телефон: (0322) 72-89-17; факс: (0322) 74-23-07

E-mail: museum@lviv.net

Формат 70x100/16. Обл.-вид. арк. 3,17. Наклад 200.

Друк здійснено у секторі природничої музеології
та видавництва Державного природознавчого музею